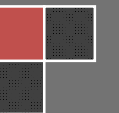

2013

UKRAYNA İŞ ORTAMI RAPORU

[Nisan, 2013]

T.C.
Odesa Başkonsolosluğu
Ticaret Ataşeliği

GİRİŞ	4
1 UKRAYNA PAZARINA TOPLU BİR BAKIŞ	5
1.1 Ürün ve Hizmetlerin Pazarlanması	5
1.2 Yerel Ortak ve Temsilci	7
1.3 Satış Teknikleri ve Ürünlerin Fiyatlandırılması	8
1.4 Ukrayna Pazarındaki Zorluklar	8
1.5 Ukrayna Pazarındaki Fırsatlar	9
2 UKRAYNA'NIN TEMEL GÖSTERGELERİ	10
2.1 Siyasi Yapı	12
2.2 Yıllar İtibarıyla Ukrayna Dış Ticaret Rakamları	12
2.3 Yıllar İtibarıyla Türkiye-Ukrayna Dış Ticaret Rakamları	13
3 UKRAYNA İŞ ORTAMI ENDEKSLERİ	14
3.1 Firma Kuruluş İşlemleri Endeksi	15
3.1.1 Ukrayna'da Şirket Kurmak İçin İzlenecek Adımlar	17
3.2 Lisans ve İzin İşlemleri Endeksi	18
3.2.1 Ukrayna'da İnşaat Lisansı ve İzni Almak İçin İzlenecek Adımlar	19
3.3 Emlak Alım ve Tapu Kayıt İşlemleri Endeksi	20
3.4 Kredi Alma İle İlgili İşlemler Endeksi	22
3.5 Yatırımcının Korunması Endeksi	23
3.6 Vergi Ödenme Endeksi	24
3.7 Dış Ticaret İşlemleri Endeksi	27
3.7.1 Ukrayna'da Dış Ticaret İşlemleri İçin Gerekli Evraklar	31
3.7.2 Ukrayna Gümrük Kanunu'nda Öne Çıkan Bazı Hususlar	32
3.7.3 Gümrük Değerini Tevsik Etmek İçin İstenilebilecek Evrak ve Belgeler	37
3.7.4 Referans Fiyat Uygulaması	39

3.7.5 Ukrayna Sınırlarından Nakit Döviz Geçirme Usülu	39
3.8 Ticari Sözleşmelerin Yaptırım Gücü Endeksi	40
3.9 Firma İflasının Çözümü Endeksi	41
4 YARARLANILAN KAYNAKLAR	43

Giriş

Ataşeliğimiz tarafından ilki 2012 yılı Nisan ayında hazırlanan “Ukrayna İş Ortamı Raporu”nun güncelleştirilmiş ve genişletilmiş ikinci sayısı dikkatlerinize sunulmuştur. 2013 yılına ait çalışmamızda, Ukrayna pazarına açılmayı planlayan firmalarımıza ve halen Ukrayna’da faaliyette bulunan işadamlarımıza, Ukrayna’daki iş ortamını, mevcut iş ortamının zor ve kolay yönlerini göstermek ve dış ticaret işlemleri sırasında izlenecek yol konularında ışık tutmak hedef alınmıştır. Çalışmada Ukrayna resmi kaynaklarının yanı sıra Dünya Bankası ve International Finance Corporation (IFC) tarafından hazırlanan “Doing Business 2013” raporlarından da geniş ölçüde yararlanılmıştır.

Türk müteşebbisleri için önemli bir pazar olan Ukrayna’da ticaret ve yatırım hayatı geçiş süreci sıkıntılara bağlı olarak istikrarsızlıklar gösterebilmektedir. Ukrayna'nın son zamanlarda karşılaştığı ekonomik sorunların yapısal karakterli olduğu görülmektedir. Sanayi sektöründe yetersiz yeniden yapılanma, hantal devlet yapısı, sınırlı vergi tabanı, kamusal alanda aşırı düzenleme, rüşvetin ekonomik hayata önemli ölçüde girmiş olması gibi nedenlerle ülkedeki ekonomik faaliyetlerin yaklaşık olarak yarısı kayıt dışı kalmaktadır. Ülkede reform adı altında mevcut yasalarda karmaşık düzenlemeler yapılmaktadır. Düzenlemelerin bir kısmının kabul edilip bir kısmının red edilmesi yürürlüğe giren mevzuatın daha da karmaşık bir hal almasına neden olmaktadır. Ortaya çıkan fiili durum, konunun uzmanları ve icracıları arasında yorum ve uygulama farklarına yol açmaktadır. Reform girişimlerinin ülkede bulunan firmaların yasalara uygun faaliyet göstermelerini temin etmeye yönelik adımlar olduğu izlenimi vermekle birlikte, konuya ihracatımız açısından bakıldığında, Ukraynalı firmaları doğrudan ithalat yapmaktan uzaklaştıran, bunun yerine ithal ürünleri millileştirilmiş olarak ülke içinde teslim almaya yönelten adımlar olarak da değerlendirilebilir.

Ukrayna ekonomisindeki istikrar ve büyüme büyük ölçüde vergi reformu, özelleştirme uygulamaları ve dış ticarete daha fazla açıklık gibi konularda yapısal değişikliklerin yapılmasına bağlıdır. Ülke ekonomisindeki küçük bir iyileşme, tüketicinin satın alma gücüne olumlu yönde yansımaktadır.

45,5 milyonluk nüfusu ile Ukrayna, Avrupa’nın en önemli pazarlarından biri olma potansiyeline sahip bulunmaktadır. Ancak, ülkede ticari konuların belli kişi ve/veya firmaların tekelinde toplanması hususu göz ardı edilmemesi gereken bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son yıllarda yatırım iklimi konusunda yapılan analizlerde konumunu önceki yıllara göre iyileştirmesine rağmen, Ukrayna’ya yabancı sermaye girişinin azaldığı görülmektedir. Nitekim, 2012 yılında Ukrayna’ya yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırım miktarı 2011 yılına göre yüzde 25 oranında azalmıştır. Diğer taraftan, ülkeye yapılan yabancı sermaye yatırımlarının yaklaşık olarak yüzde 90’ının Ukrayna şirketlerinin ülke dışındaki off-shore hesapları üzerinden Ukrayna’ya yaptıkları yatırımlar olduğu tahmin edilmektedir. Ülkeye yapılan yabancı sermaye yatırımlarının azalmasının temel nedenleri arasında ilgili mevzuatta sürekli değişikliklerin yapılması en ön sırada gösterilmektedir. Dünya’nın en karmaşık vergi mevzuatları arasında gösterilen Ukrayna Vergi Kanunu’nda yaklaşık olarak üç ayda bir değişiklik yapıldığı gözlemlenmektedir.

Yapılan reformların göreceli olarak küçük boyutta olduğu, yatırım iklimi bakımından bazı olumlu gelişmelerin kaydedildiği, ancak söz konusu olumlu gelişmelerin yatırımcılar tarafından yeterince hissedilir olmadığı görülmektedir. Ukrayna Hükümeti'nin telafuz ettiği makroekonomik hedeflere ulaşamaması da Ukrayna'nın yatırım çekiciliğini azaltan unsurlar arasında yer almaktadır.

Amerikan Heritage Vakfı ile Wall Street Journal gazetesi tarafından her yıl hazırlanan ve ülkelerin mülkiyet hakları, hukuk düzeni, vergi mevzuatı, devlet ve özel sektörlerinin yanı sıra geniş mülkiyet hakları, hukuk düzeni ve daha az vergi toplanması gibi prensiplerin ülkeler tarafından ne ölçüde benimsendiğinin belirlenmeye çalışıldığı 2012 yılına ait "Ekonomik Özgürlük Endeksi" raporunda, incelenen 177 ülke içerisinde Ukrayna'nın 161. sırada yer aldığı görülmektedir. Anılan raporda, ülkeler 10 ayrı ekonomik özgürlük kategorisinde ayrı ayrı 100 puan üzerinden değerlendirilmektedir. 2012 yılında Ukrayna'nın toplam puanı 2011 yılına göre 0,2 puan artışla toplam 46,3 puan olarak belirlenmiştir. (Söz konusu raporda, Türkiye 0,4 puan iyileşme ile 2012 yılında 64,2 puanla 69.sırada yer almıştır.) Raporda, Ukrayna'da "rüşvetin" yürütme organlarının tüm seviyelerinde ve tüm ekonomik faaliyet alanlarında mevcut olduğu, yasaların yanlış şekilde uygulandığı, mülkiyet haklarının korunması ve sözleşmelerin gerçekleştirilme seviyesinin düşük olduğu belirtilmektedir.

Bir çok Amerikalı ve Batı Avrupalı yatırımcının ülkeye yatırım yapmaya hazır olduğu ancak, gümrük, mülkiyet hakkının korunması ve yargı sistemindeki sorunlar nedeniyle ülkeye gelmekte tereddüt ettikleri sıklıkla dillendirilmektedir.

Diğer taraftan, yerli firmaların yoğun şekilde üretime yönedikleri görülmektedir. Nitekim 2008 yılında yaşanan ekonomik krizden günümüze kadar alınan bir dizi karar ve düzenlemeler bunu göstermektedir. Özellikle, geleneksel ihraç ürünlerimiz açısından Ukrayna pazarının son derece önemli ve kritik bir aşamada olduğu söylenebilir. Başta tekstil, hazır giyim ve deri sektörlerinde faaliyette bulunan firmalarımızın, Ukrayna pazarı ile ilgili stratejilerini ciddi olarak gözden geçirmelerinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Aksi takdirde, daha önce başka pazarlarda yapılan hatalar tekrarlanmış olacaktır.

1. UKRAYNA PAZARINA TOPLU BİR BAKIŞ

1.1 Ürün ve Hizmetlerin Pazarlanması

Ukrayna pazarında başarılı olmanın en önemli koşulu, Ukrayna'nın kendine özgü yapısını, ticaret pratiğini kısacası Ukrayna gerçeğini anlamak ve bu doğrultuda strateji geliştirmekten geçmektedir. Ukrayna pazarında kişisel ilişkiler son derece önemlidir. Bir ticari kuruluşun veya ticari faaliyetin başarısı büyük oranda kişisel dostluk ve edilen çevreye bağlı bulunmaktadır.

Ukrayna'nın ticari altyapısı 1991 yılından itibaren gelişmeye başlamıştır. Sovyetler Birliği dönemi boyunca ülkede batıda bilinen anlamıyla yeterince dağıtım ağı oluşturulmamış, üreticiler, firmalar ve son kullanıcılar arasında yeterince bağ kurulamamıştır. Perestroyka ile birlikte zaten yetersiz olan mevcut üretim ve dağıtım ağı adeta felce uğramış ve pek çok Ukraynalı tüketici boş raflarla temel malların yokluğuyla karşılaşmıştır. Bu durumun yarattığı

sıkıntılar sonrasında piyasa mantığına göre çalışan üretim ve dağıtım sistemi yavaş yavaş oluşmaya başlamıştır. Günümüzde, Ukrayna'da dağıtım genellikle; ithalat ile doğrudan uğraşmayan ya da uğraşmak istemeyen, millileştirilmiş malı depolardan konsinye alım da dahil olmak üzere, satın alma yolunu tercih eden küçük ve orta büyüklükteki toptancı firmalar tarafından yapılmaktadır. Bu nedenle ürünlerini Ukrayna'ya satmak isteyen firmalarımızın bizzat Ukrayna'da dağıtım ağlarını veya depolarını kurmaları kendilerini pazarda avantajlı duruma getirecektir.

Ukraynalı ticari bir firma ile ortaklık kurulması doğrudan satış için iyi bir alternatiftir. Doğru zamanda doğru seçilmiş Ukraynalı ortak, gerekli araçlar ve uygun eğitimli yerel personelin temini her türlü sahada büyük kolaylıklar sağlamaktadır.

Dikkat edilmesi gereken bir başka nokta da; Ukrayna'da kadınların hem aile içerisinde hem de iş hayatındaki etkinlikleridir. 45,5 milyonluk nüfusun yarısından fazlasını kadınlar oluşturmaktadır. Özellikle II. Dünya Savaşı sırasında erkek nüfusunun önemli bir kısmını kaybeden Ukrayna, iş gücü açığını kadınının iş yaşamındaki rolünü artırarak çözümlene yoluna gitmiştir.

Ukrayna pazarına arz edilmesi düşünülen ürünler için, Ukrayna halkının yaşam tarzının yaşanılan şehre göre değişiklikler gösterdiğini göz önüne alarak, hedef alınan şehirlerin, büyük şehirler ve küçük şehirler olarak ikiye ayrılmasında fayda bulunmaktadır. Belli bir seviyenin üzerinde gelire sahip olan Ukraynalı tüketicinin tüketim alışkanlığı ve tarzı yaşadığı şehre göre önemli farklılıklar gösterebilmektedir.

Ukrayna'da hane halkı ve kişisel tüketime yönelik ürünlerin önemli bir bölümünün halen, çoğunlukla şehir dışında kurulan pazarlarda satıldığı görülmektedir. Bu tür pazarlar maliyet avantajları ile son yıllarda açılan süper ve hipermarketlere göre yüzde 10-15 oranında daha ucuz mal ve ürün pazarlaya bilmektedir. Açık pazarlar olarak da nitelendirebileceğimiz bu tip pazarlar, genellikle tekstil, inşaat malzemeleri, elektronik eşya ve gıda gibi belli ihtisas alanlarında faaliyette bulunmaktadır. Bu pazarlarda perakende satışların yanı sıra, genellikle diğer küçük şehirlerden gelen küçük toptancılara toptan satışlar da yapılmaktadır.

Yukarıda bahsedilen pazar türleri genellikle alt ve orta düzeyde gelire sahip Ukrayna tüketicilere hitap etmektedir. Orta ve ortanın üzerinde gelire sahip Ukraynalı tüketici ise özellikle bu pazarlardan daha pahalı olan ve "Cash&Carry" tarzı mağaza ve süper marketlerden alış veriş yapmayı tercih etmekte ve sayıları her gün artan bir kitle de bu tip alış-veriş merkezlerine yönelmektedir.

Rasyonel tüketici tercihinin yanı sıra, giderek yaygınlaşmaya başlayan yeni bir kavram da genç nesil arasındaki marka özentisidir. Giderek artan kaliteli mal ve ürün beklentisinin yanı sıra marka özentisine hitap edecek alternatiflerin de sunulmasında büyük yarar bulunmaktadır. Tanınmış markaların taklitlerine piyasada sıklıkla rastlanılmaktadır. Farklı gelire sahip zümrelerin bulunduğu Ukrayna'da halkın tüketim talebi gelir farklılıklarına paralel olarak geniş bir ürün yelpazesini kapsamaktadır. Bu itibarla, her gelir düzeyine hitap edebilecek geniş bir ürün yelpazesiyile sadece Kiev, Donetsk, Dnepropetrovsk, Harkov ve Odesa gibi büyük şehirlerle sınırlı kalmayarak, tüm bölgeleri kapsayacak şekilde Ukrayna pazarına direkt ihracatın yanısıra, bölgede kurulacak depo-antrepo-mağaza gibi dağıtım kanalları vasıtasıyla, doğrudan

tüketicilere hitap edecek şekilde yapılan ihracatımızın çeşitlendirilerek artırılması açısından oldukça önemlidir.

Firmalarımızın fiyatlandırma politikalarını oluştururken, kullanıcı ve tüketiciler arasındaki yaş ve bölge farkını da dikkate almalarında fayda bulunmaktadır. İthal mallara talep büyük ölçüde genç nesilden gelmektedir. Batı ekonomilerinde görülen eğitilmiş insan ile kaliteli mal talebi arasındaki korelasyon, çok sayıda eğitilmiş insanın düşük gelir grubunda yer almasından ötürü Ukrayna'da pek geçerli değildir. Ayrıca, tüketim mallarının fiyatlandırılmasında bölgesel gelir farklılıklarının da dikkate alınması gereklidir.

Ukrayna pazarı doymamış yapısından ötürü firmalara hala bazı önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu pazarda başarılı olmak için, firmalar satış sonrası hizmetler ve tüketici desteği konusuna özen göstermelidirler. Kaliteli mal ve tüketici desteği hizmetlerine yönelik giderek artan talep, firmaları satış sonrası servis, diğer satış hizmetlerini sağlamaya zorlamaktadır. Ayrıca, satılan ürünün ambalajının ve kullanma klavuzunun Ukraynaca veya Rusça olarak hazırlanması hem zorunlu bir uygulama olup, hem de ürünün tanınırlığı açısından büyük fayda sağlamaktadır.

Ukrayna pazarında başarılı olmanın bir diğer anahtarı satılan mallar için satış sonrası destek ağı kurmaktır. Ev alet ve gereçleri, telekomünikasyon araçları, tüketim malları da dahil birçok endüstride bu merkezlere sahip olunması özel önem arz etmektedir.

Yapılan çeşitli kamuoyu araştırmaları Ukrayna vatandaşlarının aylık gelirlerinin yaklaşık olarak yüzde 70'ini gıda ve temel tüketim maddelerine harcadığını göstermektedir. Ukrayna'da gıda ürünleri pazarının gelişmeye açık olmasına karşılık altyapı eksikliği, kayıt dışı ekonomi ve yoğun rekabet ortamı gibi bazı sorunların varlığını dikkate almakta fayda bulunmaktadır.

Doğrudan pazarlama yöntemi Ukrayna'da yeni bir kavramdır. Ülkede doğrudan pazarlamanın gelişiminin önündeki en önemli engel, hemen hemen tüm ticari işlemlerde nakit kullanılıyor olmasıdır. Doğrudan pazarlama yönteminin geliştirilmesi ve detaylandırılması için Ukraynaca ve Rusça hazırlanmış promosyon ürünleri kullanılmalıdır. Ülkede sanayi ürünlerinin pazarlanması büyük ölçüde distribütör, büyük mağazalar, ticari showlar ve son kullanıcıya postalanmış kataloglarla yapılmaktadır.

1.2 Yerel Ortak ve Temsilci

Diğer yabancı ülkelerde de olduğu gibi, yerel bir ortak ya da temsilci ile çalışmak kayda değer bir öngörü, ticari tecrübe ve avantaj sağlamaktadır. Yerel bir temsilci, özellikle güçlü bir ticari bilgi ağının mevcut olmadığı Ukrayna'da çok daha yararlı olmaktadır.

Türk mallarını Ukrayna'da pazarlamada etkili olabilecek faktörlerden birisi de temsilci ve/veya distribütörün iyi seçilmesi hususudur. Ukraynalı bir firma ile uzun dönemli bir ticari ilişki kurulmak isteniyorsa, firma hakkında bilgi sahibi olmak faydalı olacaktır.

1.3 Satış Teknikleri ve Ürünlerin Fiyatlandırılması

Ukrayna piyasasına girmeden önce her Türk firması Ukraynalı tüketicinin zihninde bulunan çelişkinin farkında olmalıdır. Söz konusu çelişki; “yabancı ürünlere olan ilgi, istek ve aynı zamanda yerli ürünlerin daha fazla güvenilir olduğu”, inancıdır. Bu olumsuz kanaatin nedeni, orijini belli olmayan kalitesiz ithal malların ülkeye çok miktarda girmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Ortalama bir Ukraynalı tüketiciyi bilgilendirmek ve güven oluşturabilmek için reklam ve promosyon çalışmalarının çoğunlukla olumlu sonuçlar veren uygulamalar olduğu görülmektedir. Satışı yapılacak ürünün ambalajı üzerinde Ukraynaca olarak ürünün bileşimi, üretim/son kullanma tarihleri, orijini ve ürün tanımına yer verilmesi zorunlu bir uygulama olup, ürün çeşidine göre muhtelif sertifikaların alınması gerekebilmektedir.

Ülkedeki yerel firmaların büyük çoğunluğu, ürünlerin pazarlanmasını ciddi olarak etkileyebilecek yüksek karlılık prensibi ile çalışmaktadır. Ukrayna pazarı ile ilgilenen firmalarımızın olumlu sonuçlar elde edebilmek için esnek ve uyumlu bir satış politikası izlemeleri kendilerine belirli bir avantaj sağlayacaktır.

Yerel bir firmanın borçlanma ve kredi kullanma imkanı, yüksek faiz oranları ve kısa vadeli paraya olan talebin fazlalığı nedeniyle oldukça sınırlıdır. Yeni ürünlerin tanıtımı ve personelinin eğitimi için gerekli parayı harcamaktan kaçınan, orta büyüklükteki Ukraynalı firmalarla iş yapabilmek için onlara esnek bir kredi politikası sunmak gerekebilir.

Piyasaya Çin, Ortadoğu ve eski Doğu Bloku ülkelerinden düşük kaliteli ucuz mallar akın etmektedir. Ancak, yüksek fiyatlara rağmen bireylerde kaliteli malları almak için giderek artan bir eğilim vardır. Batı yapımı, kaliteli malların satışını yapan firmaların çoğunluğu fiyatları yüksek tutabilmektedir. Çünkü, bu firmalar elit tüketicilere, ülkedeki yabancılara ve yeni yeni ortaya çıkan zenginlere yönelik satış yapmaktadır. Yüksek karlılık, kaliteli malları pazarlayabilme imkânını ciddi şekilde artırmaktadır. İhracatçı firmalar fiyat belirlerken Ukraynalı bir tüketicinin ortalama satın alma gücünü dikkate almalıdır.

1.4 Ukrayna Pazarındaki Zorluklar

Ukrayna iş yapmak isteyen girişimciler açısından; pek çok fırsatların bulunmasına karşılık çeşitli ticari risklerin de bulunduğu bir pazardır. Pazardaki risklerin çoğu, yasal izinlerle ilgili ve uygulamada karşılaşılan risklerdir. Ukrayna'daki mevcut kanun ve düzenlemelere ilişkin yorumlardaki farklılıklar, sıradan bireylerin bu düzenlemeleri anlamalarını hemen hemen imkansız kılmaktadır. Bu nedenle, Ukrayna vatandaşları dahi yasal geçerliliği olan bir kontrat düzenleyebilmek için çoğu zaman bir avukat ya da muhasebeciye ihtiyaç duymaktadır.

Piyasada ürün yokluğu döneminde pazarlama ve satış faaliyetleri ciddi miktarda finans ve insan kaynağı gerektirmezken, bugün öne çıkan müşteri tatmini gereğiyle birlikte daha fazla finansal pay ister duruma gelmiştir. Sağlıklı ortamlarda depolama, perakendeciye teslim, ürünlerin vadeli olarak verilmesi ve reklam gibi faktörler gümrük/depo alanları için ihtiyaç duyulan kaynakların bu fonksiyonlara aktarılmasını gerektirmektedir.

Bir çok ülkeden farklı olarak, Ukrayna'da ticari olarak faaliyette bulunmak için Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıt olma zorunluluğun bulunmaması, firmaların mali durumları ve

güvenilirliğine yönelik veri tabanı oluşturulmamasına yol açarken, Ukraynalı firmalarla iş yapmayı düşünen iş adamlarımızın firma hakkındaki bilgileri genellikle kişisel görüş ve değerlendirmelerden ibaret kalmaktadır.

Ukrayna'da bankacılık sisteminin henüz istenilen düzeye çıkamamış olması ve bazı Ukraynalı firmalarının mali gelir ve giderlerini gizleme eğilimi içerisinde bulunmalarından dolayı uluslararası alım ve satımlarda akreditif oldukça sınırlı olarak baş vurulan bir ödeme şekli olarak kalmaktadır.

Ukrayna pazarında karşılaşılan en büyük zorluktan birisi de; alışılan rekabet ve çalışma koşullarının firmalarımız diğer pazarlarda alışkın olduğu tarz ve sistemden farklılıklar arz eden bir pazar olmasıdır.

1.5 Ukrayna Pazarındaki Fırsatlar

Tarım ürünleri ve tarım aletleri ticareti, gıda işleme, otomotiv sektörü, turizm, otomotiv yan sanayi, paketleme ve tekstil/giyim, temizlik-kozmetik ürünleri ve asansör sektörleri büyüme potansiyeli olan alanlardır. Ancak, bu potansiyel hükümetin anılan sektörlerle gereken ciddiyeti göstermesine bağlıdır. Enerji sektörü de yüksek derecede yatırım ve ticaret potansiyeline sahip bir başka sektördür.

Dünyanın önemli tarım ürünleri üretici ülkeleri arasında yer alan Ukrayna'da tarım alet ve makinaları pazarı gelişmeye açık bir alan olarak görünmektedir. Ayrıca, yüksek teknoloji, telekomünikasyon, bilgisayar yazılımı diğer önemli gelişme potansiyeli olan sektörler arasında yer almaktadır. Büyüyen ekonomilerin bir diğer karakteristik özelliği inşaat sektöründeki gelişmelerdir. Yeni binaların yapılması ve eski binalardaki onarım faaliyetleri, kaliteli inşaat malzemeleri, onarımda kullanılan el cihazları gibi ürünlere olan talebi artırmaktadır. Piyasada yerli ürünlerin genellikle düşük kaliteli olması nedeniyle kaliteli ithal mallara yönelik talep bulunmaktadır. Ukrayna yapı araç ve gereçleri hakkında resmi istatistikler bulunmamasına rağmen, sektörün yıllık 4- 5 milyar dolar hacme sahip olduğu tahmin edilmektedir.

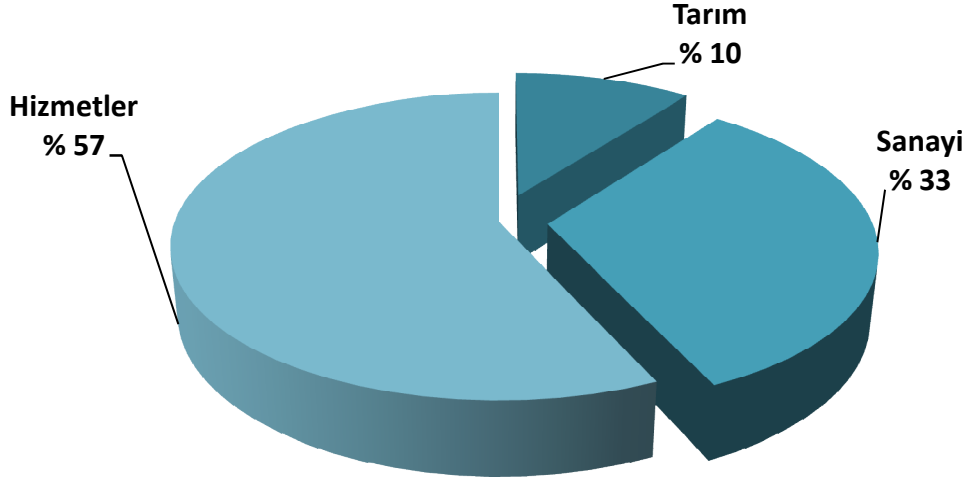
İlaç ve eczacılık ürünleri sektörleri de gelişmeye açık diğer bir alandır. Ukrayna'na ihracat yapmayı düşünen ülkemiz eczacılık firmaları dikkatlerini ülkenin sağlık otoriteleriyle sıkı bağları bulunan özel bölge distribütörlerine yönlenmelerinde fayda bulunmaktadır.

Ukrayna'nın ilgili kanunlarına uygun olarak kurulan ve kuruluş sermayesinde yabancı yatırım payı en az yüzde 10 olan firma ve yabancı yatırımlar "yabancı sermaye yatırımı" olarak kabul edilmektedir. Ukrayna'da faaliyette bulunan tüm yabancı firmalar ve yabancı yatırımlar uluslararası anlaşmalarda aksi belirtilmedikçe, Ukrayna vatandaşlarının sahip olduğu hak ve sorumluluklara sahip bulunmaktadır.

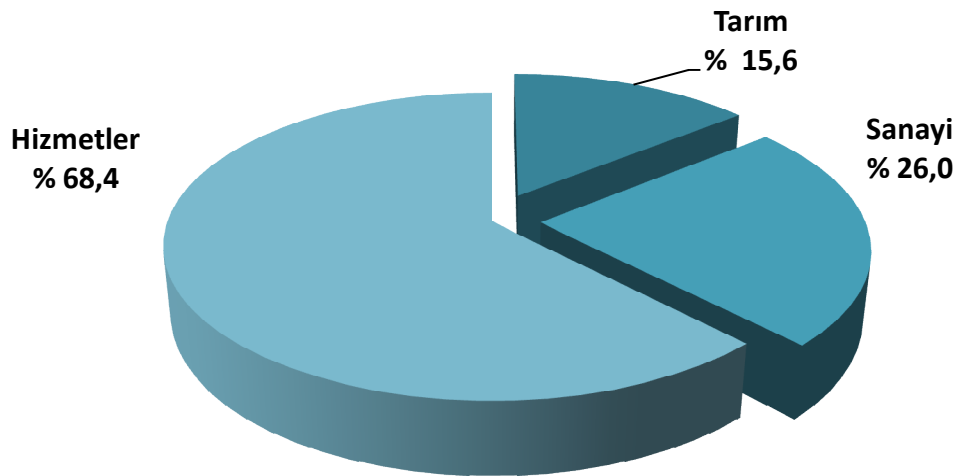
2. UKRAYNA'NIN TEMEL GÖSTERGELERİ

TEMEL GÖSTERGELER					
	2008	2009	2010	2011	2012
Nüfus (Milyon Kişi)	46,37	46,14	45,96	45,77	45,50
GSYİH (Milyar ABD Doları)	180,0	117,2	137,9	156,1	169,4
Kişi Başına GSYİH (ABD Doları, Cari Fiyatlarla)	3.913	2.563	3.014	3.491	3.958
Reel GSYİH Büyüme Hızı (%)	2,4	-14,8	4,2	5,2	2,5
TÜFE (Ortalama, %)	22,3	12,3	11,5	10,6	9,4
İhracat (Milyar ABD Doları)	67,0	39,7	51,4	68,4	60,5
İthalat (Milyar ABD Doları)	85,4	45,4	60,7	82,6	77,1
Cari İşlemler Dengesi (ABD Doları)	-12,7	-1,7	-2,9	-6,7	-6,9
Döviz Kuru (Yıl Sonu İtibarıyla 1 Grivna: ABD Doları)	7,70	7,99	7,96	8,02	7,78
Uluslararası Döviz Rezervi (Milyar ABD Doları)	31,5	26,5	34,6	38,1	24,5
Yüzölçümü	603.628 km2				
Resmi Dil	Ukraynaca				
Konuşulan Diller	Rusça, Ukraynaca				
Başkent (Nüfus, Milyon Kişi)	Kiev (3,6)				
Önemli Şehirler (Nüfus, Milyon Kişi)	Donetsk (2,0), Dnepropetrovsk (1,8), Harkov (1,7), Lyvov (1,4), Odesa (1,0)				
Para Birimi	Grivna. 1 ABD Doları = 8,01 Grivna, (15 Nisan 2013)				

GSYİH (Sektörel Dağılım)

İş Gücü (Sektörel Dağılım)

2.1 Siyasi Yapı

UKRAYNA`NIN SİYASİ YAPISI	
Yönetim Biçimi	Devlet Başkanlığı, Bakanlar Kurulu ve Parlamento (Verhovnaya Rada) ülke yönetiminde üç temel organdır. Ukrayna Anayasası 28 Haziran 1996 tarihinde kabul edilmiştir. Parlamento 450 üyeye sahiptir. Parlamento seçimleri 4 yılda bir, Devlet Başkanlığı seçimleri 5 yılda bir yapılır. Başbakan, Devlet Başkanı tarafından atanmakta olup, parlamento tarafından onaylanmaktadır.
Genel Yapı	Ukrayna 24 bölge, bir özerk cumhuriyet (Kırım Özerk Cumhuriyeti) ve bölge statüsünde bulunan iki kentten (Kiev ve Sivastapol) oluşmaktadır.
Siyasi Yapının Oluşumu	Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla birlikte 24 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan eden Ukrayna`da 1991 Aralık ayında yapılan ilk devlet başkanlığı seçimleri sonucunda Leonid KRAVÇUK Ukrayna`nın ilk Devlet Başkanı olarak seçilmiştir.
Devlet Başkanı	Viktor YANUKOVIÇ (Şubat 2010 tarihinden beri)
Başbakan	Nikolay AZAROV (Mart 2010 tarihinden beri)

2.2 Yıllar İtibarıyla Ukrayna'nın Dış Ticareti

YILLAR İTİBARIYLA UKRAYNA HİZMET DIŞ TİCARETİ			
YILLAR	İHRACAT (Milyar) ABD Doları	İTHALAT (Milyar) ABD Doları	DENGE
2008	11,7	6,6	5,0
2009	9,5	5,2	4,4
2010	11,8	5,4	6,3
2011	13,7	6,2	7,5
2012	13,5	6,7	6,8

YILLAR İTİBARIYLA UKRAYNA MAL DIŞ TİCARETİ			
YILLAR	İHRACAT (Milyar) ABD Doları	İTHALAT (Milyar) ABD Doları	DENGE
2008	67,0	85,5	-18,6
2009	39,7	45,4	-5,7
2010	51,4	60,7	-9,3
2011	68,4	82,6	-14,2
2012	68,8	84,6	-15,8

Ukrayna'nın başlıca ihraç kalemlerini; demir-çelik, demir-çelikten mamül eşya, kömür, hububat ürünleri, metal cevherleri, kimyasal maddeler, gübre ve gübre hammaddeleri, şeker, ayçiçeği ve ham ayçiçeği yağı, et ve demir dışı metaller maddeler oluşturmaktadır.

Ukrayna'nın başlıca ithalat kalmelerini; petrol, petrol türevleri ve doğal gaz, elektrikli olmayan makine ve cihazlar, motorlu kara taşıtları, tarım makineleri ve cihazları, ses ve görüntü cihazları, ev ve mutfak eşyası gibi elektrikli dayanıklı tüketim malları teşkil etmektedir.

Ukrayna'nın dış ticaretinde Rusya Federasyonu ve Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) üyesi ülkelerden ithal ettiği yakıt ve enerji kaynakları önemli rol oynamaktadır.

2.3 Yıllar İtibarıyla Türkiye-Ukrayna Dış Ticareti

YILLAR İTİBARIYLA TÜRKİYE-UKRAYNA DIŞ TİCARETİ *									
(Milyon ABD Doları)									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İhracatımız	576	821	1.121	1.481	2.188	1.005	1.260	1.730	1.831
İthalatımız	2.509	2.651	3.059	4.519	6.106	3.157	3.833	4.812	4.393
Hacim	3.085	3.472	4.180	6.000	8.294	4.161	5.093	6.542	6.223
Denge	-1.934	-1.830	-1.938	-3.038	-3.919	-2.152	-2.572	-3.082	-2.562

*Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı verileri.

Ülkemizin Ukrayna ile olan dış ticaret verileri yıllar itibarıyla incelendiğinde; sürekli olarak ülkemiz aleyhine bir açığın olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni ülkemizin Ukrayna'dan ağırlıklı olarak hammadde ithal etmesidir. 2008 yılında doruk noktasına çıkan dış ticaret hacmimiz aynı sene yaşanan dünya ekonomik krizinden olumsuz yönde etkilenerek, 2009 yılına keskin bir düşüşle girmiştir.

2010 yılından itibaren yeniden yükselme eğilimine giren ikili dış ticaret hacmi 2011 yılında 6,543 milyar ABD Doları olarak gerçekleşirken, 2012 yılında yaklaşık yüzde beş oranında azalarak 6,223 milyar ABD Doları seviyesinde kalmıştır. 2012 yılında Ukrayna'dan gerçekleştirdiğimiz ithalat yaklaşık olarak yüzde 8 oranında azalırken, ihracatımız ise yüzde 4,8 oranında artış göstermiştir.

Ukrayna'ya gerçekleştirilen ihracatımızın en önemli kalemlerini; motorlu kara taşıtları, plastikler, kazanlar ve makineler, demir-çelik eşyalar, elektrikli makineler ve cihazlar, yenilen meyvalar ve tekstil ürünleri oluşturmaktadır.

Ukrayna'dan başta demir çelik ürünleri olmak üzere, mineral yakıtlar ve yağları, gübre, ormancılık ürünleri ithal edilmektedir.

3. UKRAYNA İŞ ORTAMI ENDEKSLERİ

“Ukrayna İş Ortamı Endeksleri”nin oluşturulması sırasında, incelenen ülkelerin hukuki ve kurumsal alt yapıları ile ilgili göstergelerin kullanıldığı Dünya Bankası ve International Finance Corporatin (IFC) tarafından hazırlanan “İş Yapma Kolaylığı” (Doing Business) sıralamalarından geniş ölçüde yararlanılmıştır. Bilindiği gibi, Dünya Bankası ve International Finance Corporatin (IFC) tarafından 2003 yılından itibaren yayımlanmaya başlayan “İş Yapma Kolaylığı” (Doing Business) raporlarında başlangıçta 133 ülkenin ekonomisi beş kategoride incelenerek hazırlanırken, günümüzde ülke sayısı 185’e, incelenen kategori sayısı da 10’a çıkmıştır.

Ukrayna’nın seçilen bölge ülkelerine göre, zayıf ve güçlü yönleri göstermeğe yönelik olarak, Ukrayna’nın göstergeleri başta ülkemiz olmak üzere, Türk firmalarının yoğun şekilde faaliyet gösterdiği Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) üyesi ülkelerinin göstergeleri ile karşılaştırılmıştır.

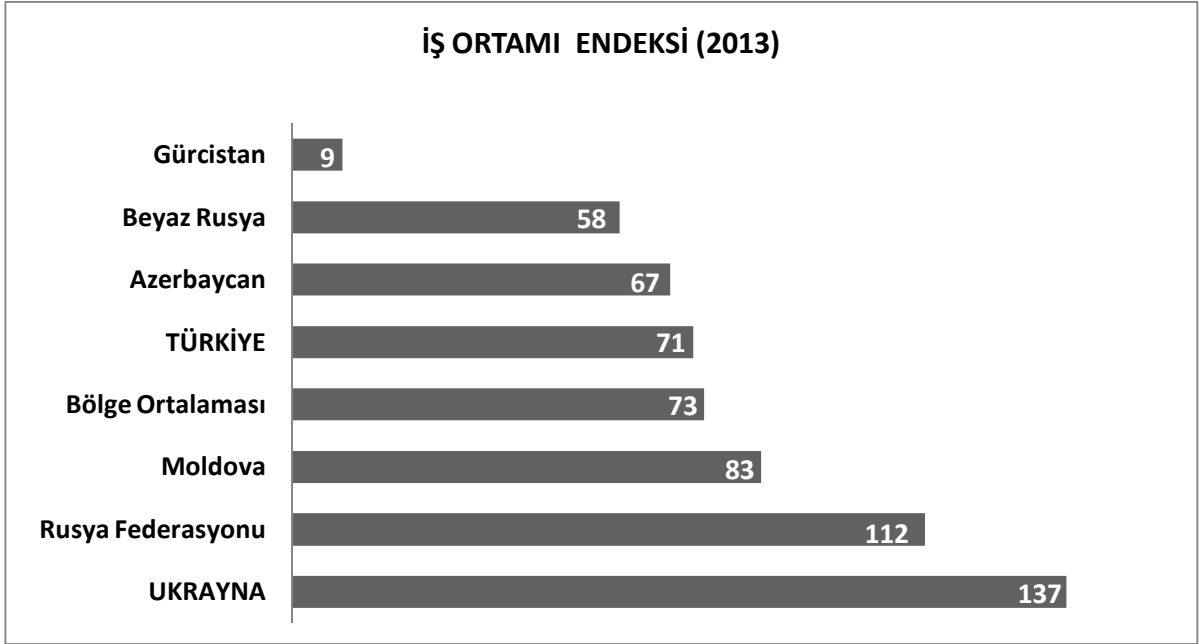
“İş Yapma Kolaylığı” raporlarında; ülkelerin sıralamaları ticari veya sanai sanal yerli bir firmanın, 10 adet iş düzenleme göstergesi bileşeninde yerine getirmekle yükümlü olduğu resmi işlemler, işlemlerin maliyetleri ile bu işlemler için harcanan süre, vergi politikaları ve yatırımcıların korunması gibi yatırım iklimini belirleyen göstergeler değerlendirilerek, ülkelerdeki iş yapma kolaylığı, kolaydan zora doğru sıralanmaktadır.

“İş Yapma Kolaylığı” (Doing Business) raporları aşağıdaki alt başlıklardan oluşmaktadır.

- Firma Kuruluş İşlemleri Endeksi (Starting a Business)
- Lisans ve İzin İşlemleri Endeksi (Dealing with Licenses)
- Emlak Alım ve Kayıt Endeksi (Registering Property)
- Kredi Temini (Getting Credit)
- Yatırımcının Korunması (Protecting Investors)
- Vergi Ödeme İşlemleri (Paying Taxes)
- Dış Ticaret İşlemleri (Trading Across Borders) -
- Ticari Sözleşmelerin Yaptırım Gücü Endeksi (Enforcing Contracts)
- Firma İflasının Çözümü Endeksi (Closing a Business)

Yukarıda yer alan göstergelerin ölçülmesi, Dünya Bankası ve IFC uzmanları tarafından hazırlanan anketlerin ülkelerin tarafsız uzmanları tarafından cevaplandırılmakta, verilen cevaplar çeşitli testlere tabi tutularak puanlanmaktadır. Ülke karşılaştırmalarının sağlıklı bir şekilde yapılabilmesini teminen, firma kuruluş işlemleri, sanai veya ticari alanda faaliyet gösteren, yerli ortaklar tarafından kurulan ve 50 kişinin istihdam edilmesi planlanan sanal bir limited şirketin faaliyete geçebilmesi için resmi olarak gerekli izin, lisans, belge, vergi kaydı ve emlak kiralama gibi işlemlerden oluşmaktadır. Elde edilen göstergelerin değerlendirilmesi neticesinde iş yapma kolaylığı bakımından olumlu puan alan ülkeler üst sıralarda yer almaktadır.

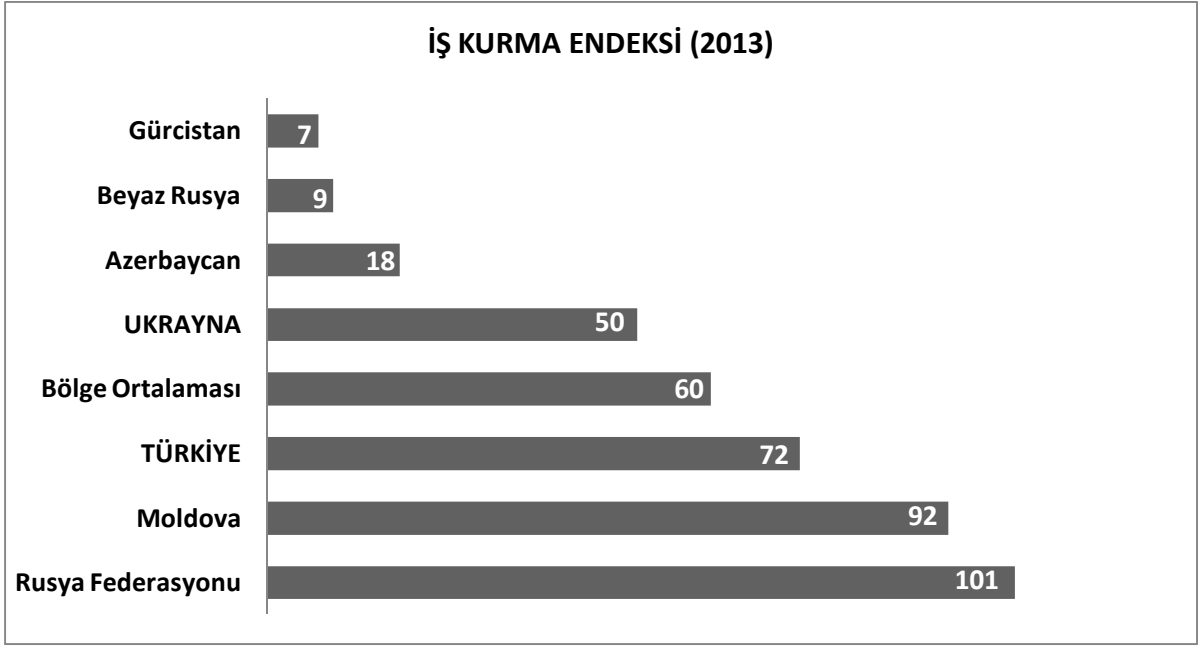
2013 yılına ait raporda 185 ülke arasında “iş ortamı” sıralamasında ülkemizin 71. sırada, Ukrayna’nın bir önceki yıla göre 15 basamak yükselerek 137. sırada yer aldığı görülmektedir. Çalışmamızda incelenen yedi ülke içerisinde ise Ukrayna son sırada yer alırken, nüfus açısından üçüncü, kişi başına gelir açısından dördüncü sırada bulunmaktadır. Ukrayna incelenen yedi ülke içinde kayıt dışı ekonominin GSYİH’ya oranının en yüksek olduğu ülkedir.

3.1 Firma Kuruluş İşlemleri Endeksi (Starting a Business)

“Firma Kuruluş İşlemleri” ile sınai veya ticari alanda faaliyet göstermeyi planlayan yerli bir girişimci ve/veya girişimcilerin kurduğu bir limited şirketin faaliyete geçebilmesi için yapılması gereken tüm işlemler tespit edilerek, söz konusu işlemlerin tamamlanması için harcanan gün ve maliyet ölçülmüştür. Firmanın mahalli teşvik ve istisnalardan yararlanmaması ve farklı bir vergi rejimine tabi olmaması gerekmektedir.

UKRAYNA'DA İŞ KURMA İŞLEMLERİNİN YILLARA GÖRE GELİŞİMİ						
Göstergeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dünya Ülkeleri Sıralamasındaki Yeri	-	-	-	-	116	50
İşlem (Adet)	10	10	10	10	9	7
Süre (Gün)	27	27	27	27	24	22
Maliyet (Kişi Başı Gelirin Yüzdesi)	7,8	5,5	5,8	6,1	4,4	1,5
Asgari Sermaye (Kişi Başı Gelirin Yüzdesi)	203,1	174,2	153,5	2,2	1,8	0,0

Firma kuruluş işlemleri açısından, Ukrayna 185 ülke arasında 2012 yılına göre 62 basamak yükselerek, 50. sırada, seçilmiş yedi ülke arasında ise orta sırada yer almıştır. Ukrayna'nın 2012 yılı içerisinde "İş Kurma Kolaylığı" bakımından hem genel sıralamada, hem de seçilmiş ülkeler arasında nispeten daha olumlu bir performans sergilediği görülmektedir.

FİRMA KURULUŞ İŞLEMLERİ ENDEKSİ (2013)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
Firma Kuruluş İşlemleri (Sıralamadaki Yeri)	50	72	101	18	7	Yeni Zelanda (1)
İşlemler (Adet)	7	6	8	6	2	Yeni Zelanda (1)
Süre (Gün)	22	6	18	8	2	Yeni Zelanda (1)
Maliyet (Kişi Başı Gelirin Yüzdesi)	1,5	11,2	2,0	2,3	3,8	Slovenya (0,0)
Asgari Sermaye (Kişi Başı Gelirin Yüzdesi)	0,0	8,7	1,4	0,0	0,0	91 Ülke (0,0)

Ukrayna’da firmanın/iş yerinin açılması için yedi işlemin yerine getirilmesi gerekmekte ve bu işlemler toplam olarak 22 gün sürmektedir. 2012 yılında işlem sayısının 9 olduğu ve bu işlemlerin gerçekleştirmek için toplam 24 gün gerektiği dikkate alındığında, iş kurma işlemlerinin bir derece kolaylaştırıldığı görülmektedir.

3.1.1 Ukrayna’da Şirket Kurmak İçin İzlenecek Adımlar

Ukrayna’da limited şirket kurmak için izlenmesi gereken adımlar. (30 bin ABD Dolar başlangıç sermayeli bir limited şirket örnek olarak verilmiştir.)			
Adım	İşlem	Süre (Gün)	Ücret
1	Bankaya tescil ücretinin ödenmesi Standart işlem ücreti 81 Grivna (5 gün), hızlandırılmış işlem ücreti 162 Grivna (3 gün)	1	Nominal
2	Sicil Dairesinde Tescil işlemi gerekli evraklar sırasıyla; - başvuru formu (2 nüsha). 14 Ekim 2011 tarihinde 3178/5 numaralı başvuru formunun standartı Ukrayna Adalet Bakanlığı tarafından kabul edilmiştir. - şirket kurucuları tarafından alınmış şirket kurulmasına ilişkin toplantı karar zaptı - tüzük (2 nüsha) - tescil ücretinin bankaya yatırıldığını gösterir banka dekontu - eğer şirket kurucuları tüzel kişiler ise, özel intifa hakkı sahibi olduğunu gösterir belge	5	170 Grivna
3	Devlet İstatistik Servisinde Tescil İşlemi	1	25,94 Grivna
4	Vergi Dairesinde KDV kaydının yapılması ve KDV numarasının alınması Yıllık cirosu 300,000 Grivna`dan fazla olan, şirket KDV mükellefi olarak kaydedilme hakkı verilmektedir (tek vergi mükellefleri hariç). Eğer şirket KDV mükellefi olarak kaydedilmezse, Ukrayna’da vergiye tabi olan ithalat işlemleri sırasında KDV ödeme hakkı verilmektedir.	10	17 Grivna
5	Şirket mührünün hazırlanması	2	Mühürün zorluğuna göre 190-250 Grivna arası
6	Daimi banka hesabı açılması Gerekli tescil işlemleri tamamladıktan sonra	1	Bankanın alacağı ücret

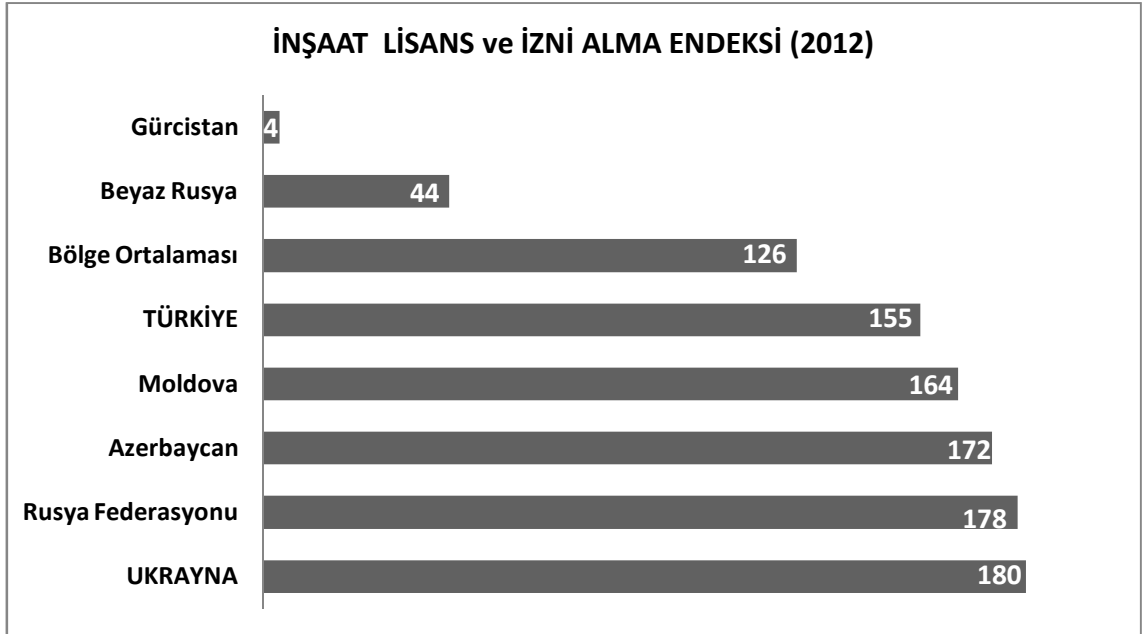
	şirketin daimi banka hesabı açılması gereklidir.		ya da ücretsiz
7	Daimi banka hesabının açıldığına dair vergi dairesinin bilgilendirilmesi.	2	Ücretsiz

Not: Firma kuruluşu için gerekli evrakların tamamının Ukraynaca dilinde düzenlenmesi gerekmektedir. Ukraynaca dışındaki dillerde hazırlanmış evrakların noter tasdikli Ukraynaca tercümelerinin yapılması gereklidir.

3.2 Lisans ve İzin İşlemleri Endeksi (Dealing with Licenses)

“İş Ortamı” raporunda lisans ve izin işlemleri ülkenin en büyük ticari şehri olan Kiev’de standart bir depo inşa edilmesi için gerekli işlemler ve bu işlemlerin gerçekleştirilmesi için harcanan süre ve maliyet belirlenmeye çalışılmıştır. İnceleme inşaat için gerekli izin, ruhsat alımı ve ön inceleme ve denetim sırasında gerekli belgelerin düzenlenerek yetkili makamlara sunulmasını kapsamaktadır. Ayrıca, inşaat için gerekli su, kanalizasyon, elektrik ve telefon bağlantıları gibi altyapıyla ilgili yerine getirilmesi gerekli işlemler ve maliyetleri de incelenmiştir.

UKRAYNA’DA İNŞAAT LİSANS ve İZİN İŞLEMLERİNİN YILLARA GÖRE GELİŞİMİ					
Göstergeler	2008	2009	2010	2011	2012
Dünya Ülkeleri Sıralamasındaki Yeri	-	-	-	182	180
İşlem (Adet)	29	30	30	21	21
Süre (Gün)	511	544	528	375	375
Maliyet (Kişi Başı Gelirin Yüzdesi)	676,2	1.815,5	1.535,0	1.731,4	1.462,3

Ukrayna, lisans ve izin işlemleri bakımından 185 ülke arasında 180. sırada, incelenen yedi ülke arasında da son sırada yer alarak oldukça olumsuz bir performans sergilemektedir.

İNŞAAT LİSANS ve İZİN İŞLEMLERİ ENDEKSİ (2012)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
İnşaat Lisans İşlemleri (Sıralamadaki Yeri)	180	155	178	172	4	Hong Kong (ÇHC) (1)
İşlemler (Adet)	21	24	51	30	9	Danimarka (5)
Süre (Gün)	375	189	423	212	74	Singapur (26)
Maliyet (Kişi Başı Gelirin Yüzdesi)	1.462,3	197,7	183,8	335,2	20,2	Katar (1,1)

Ukrayna’da inşaat izni alınması için 21 farklı işlemten geçilmesi ve bu işlemlerin yerine getirilmesi için toplam 375 gün gerekmektedir. Ukrayna’da 2010 yılında işlemler için 528 gün harcandığı göz önüne alındığında, bu konuda mütevazı bir iyileşmenin olduğundan söz edilebilir. Ukrayna’da inşaat yapım izninin ve ruhsatının alınması için yapılacak toplam harcama kişi başına düşen milli gelirin yüzde 1.462,3 gibi yüksek bir meblağa tekabül ettiği görülmektedir. 2011 yılında bu oran yüzde 1.731,4 düzeyinde bulunuyordu. İnşaat lisans ve izni alınması bakımından Ukrayna’nın dünya ve bölge ortalamasının çok gerisinde kaldığı görülmektedir.

3.2.1 Ukrayna’da İnşaat Lisansı ve İzni Sırasında İzlenecek Adımlar

İNŞAAT LİSANS ve İZİNİ ALINMASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER (Örnek Olarak Kiev’de Standart Bir Depo İnşa Edilmesi İçin İzlenecek Adımlar, Gerekli Süre ve Maliyet Hesaplaması İncelenmiştir)			
Adım	İşlem	Süre (Gün)	Maliyet
1	Ön şehir planlama projesinin hazırlanması için dizayn bürosu kiralanması	1	9.104 ABD Doları
2	Kiev Şehir Planlama ve Mimarlık Merkezi’nden onay belgesinin alınması	30	Ücretsiz
3	Kiev Valiliği Mimarlık ve Çevre Projesi Şehir Planlama Müdürlüğü’nden mimarlık ve teknik şartlara uygunluk belgesinin temini	30	1.664 Grivna

4	Kanalizasyon Dairesinden teknik şartlara uygunluk belgesinin alınması	15	2.895 Grivna
5	İçme Suyu Dairesinden uygunluk belgesinin alınması	15	Ücretsiz
6	Elektrik Dağıtım Şirketinden uygunluk belgesinin alınması	15	700 Grivna
7	Sabit telefon hizmet sağlayıcısından telefon hattı tahsisi	15	700 Grivna
8	İtfaiye Dairesinden teknik şartlara uygunluk belgesinin alınması	15	Ücretsiz
9	Ukrayna İçişleri Bakanlığı Trafik Dairesinden uygunluk belgesinin alınması	15	Ücretsiz
10	Şehir Sosyal ve Ulaştırma Müdürlüğü'ne yapılacak katkı payı ödemesi	1	246.360 Grivna
11	Proje tasarım çizimleri ve inşaat keşifname için onay alınması	74	17.248 Grivna
12	Kiev Ulusal İnşaat ve Mimarlık Kontrol Müdürlüğü'nden inşaat izni alınması	30	Ücretsiz
13	Kiev Şehir Geliştirme Bürosu'ndan modifikasyon izni alınması	40	Ücretsiz
14	Su ve kanalizasyon bağlatma	4	700 Grivna
15	Telefon hattının tahsis edilmesi	4	720 Grivna
16	Devlet Teftiş Kurulundan deponun işletmeye hazır olduğuna dair belgenin alınması	14	Ücretsiz
17	Devlet Teftiş Kurulu tarafından yapılacak kontrol	1	Ücretsiz
18	Kiev Ulusal İnşaat ve Mimarlık Kontrolörülüğü'nden inşaat uygunluk sertifikasının alınması	30	2.160 Grivna
19	Kiev Şehir Planlama ve Mimarlık Merkezi'nden mimarlık ve teknik ruhsat onayının alınması	30	Ücretsiz
20	Kiev Belediye Emlak Bürosu'na kayıt işlemi	90	325 Grivna
21	Kiev Belediye Emlak Bürosu'na tapu senedinin kayıt edilmesi	30	51 Grivna

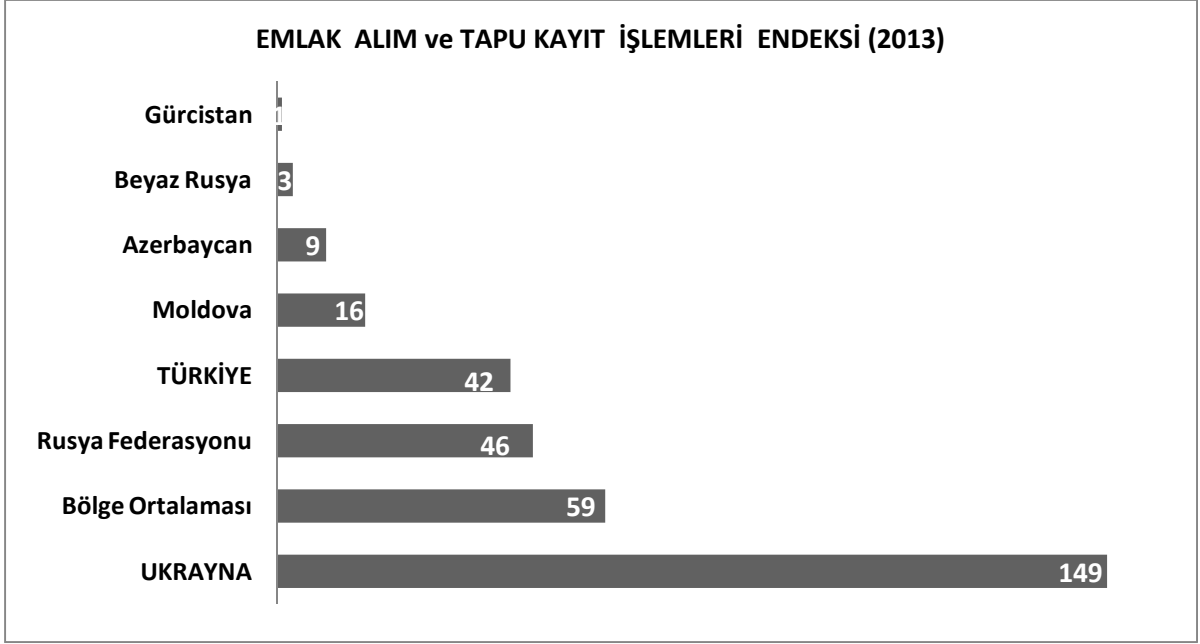
3.3. Emlak Alım ve Tapu Kayıt İşlemleri Endeksi

Ukrayna'da faaliyette bulunan bir firmanın gayri menkul satın alma ve kendi adına geçirmesi için gerekli tüm işlemler ve maliyet değerlendirilmektedir. Yerel bir limited bir şirketin, kişi başına düşen gelirin 50 katı değerinde standart bir emlak alımı sırasında karşılaştığı işlem ve maliyetler ölçülmüştür. İşlem maliyetinin hesaplanmasında, ödenen tüm harçlar, vergi, noter ve diğer masraflar dikkate alınmıştır.

Ukrayna'nın emlak alım ve tapu kayıt işlemleri bakımından başarılı bir performans gösterdiğini söylemek oldukça güç görünmektedir. Ülkenin 2013 yılında 2012 yılına göre, 17 basamak yükselerek, 185 ülke arasında 149. sırada, incelenen yedi ülke arasında ise son sırada yer aldığı görülmektedir. Bir gayri menkulün tapu sicil kaydının tamamlanması yaklaşık olarak 69 gün sürmektedir. İşlem sayısı bakımından da 10 işlemle ile bölge ortalamasının oldukça üstünde bulunmaktadır.

UKRAYNA'DA EMLAK ALIM ve KAYIT İŞLEMLERİNİN YILLARA GÖRE GELİŞİMİ						
Göstergeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dünya Ülkeleri Sıralamasındaki Yeri	-	-	-	-	168	149
İşlem (Adet)	10	10	10	10	10	10
Süre (Gün)	93	93	93	117	117	69
Maliyet (Emlak Değerinin Yüzdesi)	3,3	2,9	2,6	4,1	3,9	3,7

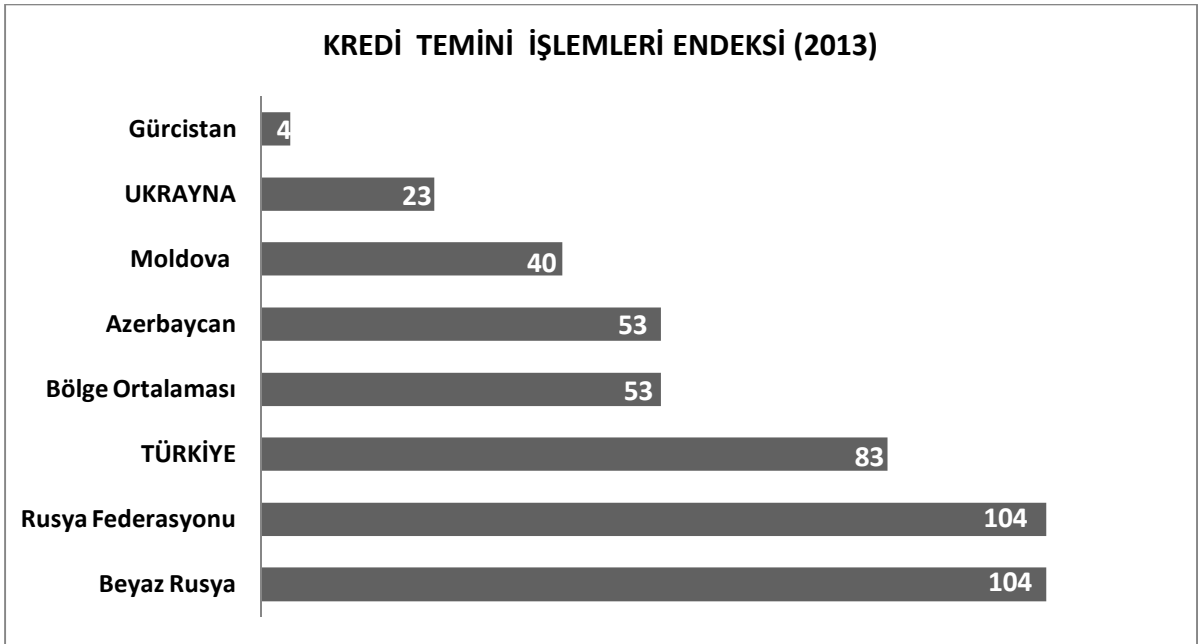
EMLAK ALIM ve KAYIT İŞLEMLERİ ENDEKSİ (2013)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
Emlak Alım ve Kayıt İşlemleri (Sıralamadaki Yeri)	149	42	46	9	1	Gürcistan (1)
İşlemler (Adet)	10	6	5	4	1	Gürcistan (1)
Süre (Gün)	69	6	44	11	2	Portekiz (1)
Maliyet (Emlak Değerinin Yüzdesi)	3,7	3,3	0.2	0.5	0.1	Beyaz Rusya (0,0)

3.4 Kredi Alma İle İlgili İşlemler Endeksi

Kredi alma işlemlerinde alacaklı ve borçluların kredi bilgi paylaşımları ve tarafların yasal hakları, krediye karşılık talep edilen maddi teminatlar, borçlunun aldığı krediyi ödememesi durumunda alacaklının yasal haklarına ilişkin göstergeler değerlendirilmiştir.

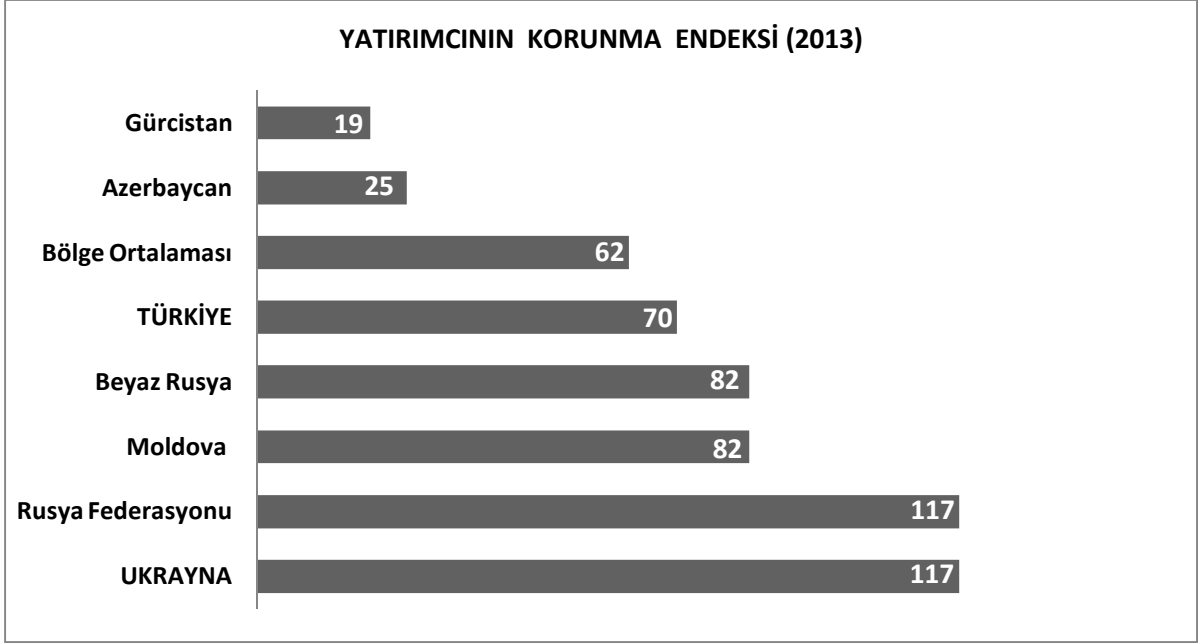
Ukrayna'nın iş yapma kolaylığı raporunda en başarılı olduğu gösterge kredi temini göstergesi olup, 185 ülke arasında 23. sırada, seçilen yedi ülke arasında üçüncü sırada yer alarak oldukça başarılı performans göstermektedir. Özellikle, yasal haklar endeksinin gücü bakımından oldukça iyi bir göstergeye sahip bulunmaktadır.

KREDİ TEMİNİ ENDEKSİ (2013)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
Kredi Temini (Sıralamadaki Yeri)	23	83	104	53	4	İngiltere (1)
Yasal Haklar Endeksinin Gücü (0-10)	9	4	3	6	9	Malezya (10)
Kredi Bilgi Derinlik Endeksi (0-6)	4	5	5	5	6	İngiltere (6)
Resmi Sicil Kapsamı (Yetişkin Nüfusun Yüzdesi)	0,0	23,5	0,0	17,7	0,0	Portekiz (90,7)
Özel Büro Kapsamı (Yetişkin Nüfusun Yüzdesi)	23,3	63,0	45,4	0,0	35,5	İngiltere (100,0)

3.5 Yatırımcının Koruması Endeksi (Protecting Investors)

“Yatırımcıların korunması” göstergesinde azınlık payına sahip hissedarların, firma yöneticileri veya çoğunluk hissesine sahip ortaklar karşısında, yasal olarak nasıl korunduğunu ülkeler itibarıyla incelenmiştir. Endeksler 0 ile 10 arasında değerlendirilmiştir. Yüksek endeks değerleri daha fazla açıklık, firma yöneticilerinin kusurlarından daha fazla sorumlu olmaları, firmada gerçekleştirilen işlemler üzerinde hissedarların daha fazla söz sahibi olmaları ve yatırımcının daha iyi korunduğu anlamına gelmektedir.

UKRAYNA'DA YATIRIMCININ KORUNMASININ YILLARA GÖRE GELİŞİMİ						
Göstergeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dünya Ülkeleri Sıralamasındaki Yeri	-	-	-	-	114	117
Açıklık Endeksi (0-10)	1	1	5	5	5	5
Yönetici Yükümlülük Endeksi (0-10)	3	3	2	2	2	2
Hissedarlar Etkinlik Endeksi (0-10)	7	7	7	7	7	7
Yatırımcı Koruma Endeksi (0-10)	3,7	3,7	4,7	4,7	4,7	4,7

"Yatırımcıların korunması" endeksinde 2013 yılında Ukrayna 185 ülke arasında bir önceki yıla göre üç basamak düşerek, 117. sıraya inmiştir. İncelenen yedi ülke içerisinde ise Rusya Federasyonu ile birlikte son sırada yer almaktadır.

3.6 Vergi Ödenme Endeksi

"Vergi Ödenme" endeksi ile ticari alanda faaliyetde bulunan orta ölçekli bir yerel firmanın yıl içerisinde ödemesi gereken vergi ve primlerin türlerini, ödeme işlemlerini, ödeme işlem sürelerini, prim ve vergi oranları değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

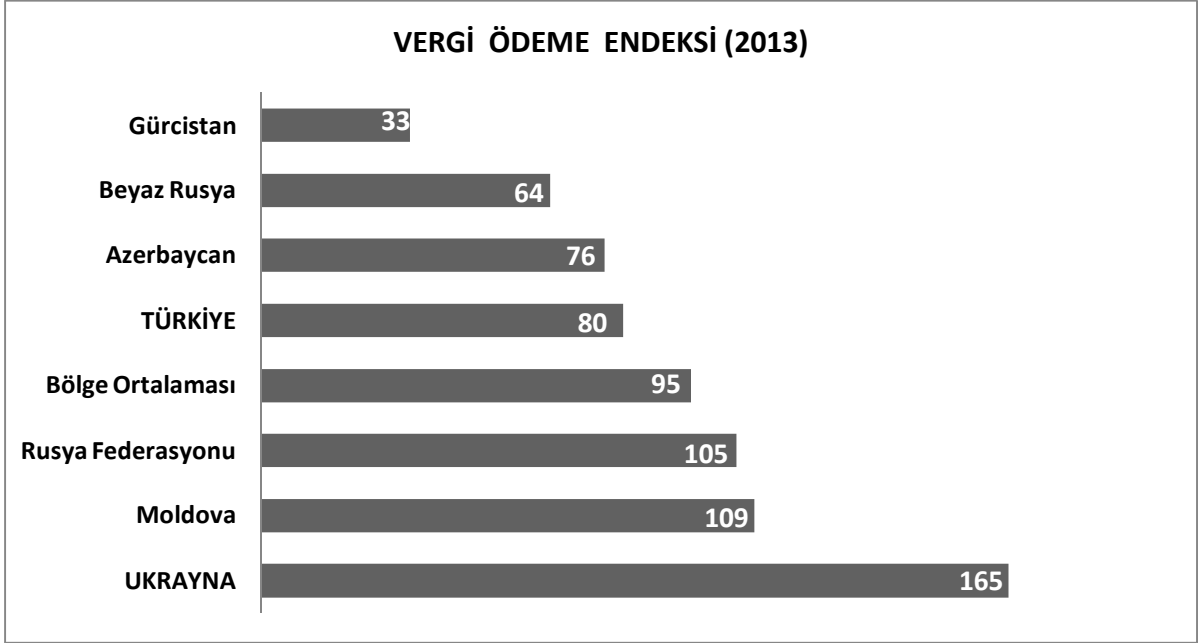
Prim ve vergi ödemeleri; merkezi ve yerel yönetimlere ödenen, kurumlar vergisi, vergi stopajı, emekli fonu primleri, emlak alım-satım vergisi, reklam vergisi, satış vergisi, katma değer vergisi (KDV), çevre ve motorlu taşıtlar vergilerini kapsamaktadır.

VERGİ ÖDEME ENDEKSİ (2013)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
Vergi Ödeme (Sıralamadaki Yeri)	165	80	64	76	33	Birleşik Arap Emirlikleri (1)
Ödeme Sayısı (1 Yılda)	28	15	7	18	5	Hong Kong (ÇHC) (3)
Süre (1 Yılda Harcanan Saat)	491	223	177	214	280	Birleşik Arap Emirlikleri (12)

Ülkedeki mevcut vergi sisteminin karmaşıklığı, vergi yükünün yüksekliği ve vergi ödeme işlemlerinde yaşanan aşırı bürokratik işlemler nedeniyle Ukrayna vergi ve zorunlu prim ödeme işlemleri bakımından 185 ülke arasında 165. sırada, seçilen yedi ülke arasında son sırada yer alarak olumsuz bir performans sergilemektedir.

Dış ticaret işlemleri sırasında alınan vergiler; ithalat esnasında gümrük değeri üzerinden alınan ithalat gümrük vergisi, özel tüketim vergisi (özel tüketim vergisine tabi olan ürünler: çikolata, otomobil ile ithal edilen otomobil lastiği, petrol ürünleri, video ve kameralar, müzik setleri, kahve, alkollü içecekler, televizyon, av tüfekleri, mücevherat, kürk ve deri giyim eşyası), ürünlerin gümrük değeri üzerinden alınan KDV şeklindedir.

Ukrayna'ya girişte alınan vergi şu şekilde hesaplanmaktadır; ürünün gümrüklenmiş değeri: ürün değeri+gümrük vergisi+ özel tüketim vergisi (özel tüketim vergisine tabi ise)+ toplam üzerinden yüzde 20 oranında KDV tahsil edilmektedir.

UKRAYNA'DA VERGİ ÖDEME İŞLEMLERİNİN YILLARA GÖRE GELİŞİMİ						
Göstergeler	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dünya Ülkeleri Sıralamasındaki Yeri	-	-	-	-	183	165
Ödeme Sayısı (Bir Yıl İçerisinde)	147	147	147	135	135	28
Süre (Bir Yıl İçerisinde Harcanan Saat)	2,085	848	736	657	657	491
Toplam Vergi Oranı (Kazancın Yüzdesi)	56,6	57,2	57,2	55,5	57,1	55,4

UKRAYNA'DA VERGİ & PRİM ÇEŞİTLERİ ve ORANLARI					
Vergi veya Zorunlu Primler	Ödeme (Sayı)	Süre (Saat)	Yasal Vergi Oranı (%)	Vergi Matrahı (Türü)	Toplam Vergi Oranı (Kazancın %)
Birleşik Sosyal Sigortalar Primi	24	192	38,0	Brüt Maaş	43,1
Kurumlar Vergisi	1	109	23,0	Vergilendirilebilir Gelir	11,6
Arazi Vergisi	1	0	Çeşitli Oranlarda	Arazi	0,7
Çevre Vergisi	1	0	Çeşitli Oranlarda	Çöp	0
Katma Değer Vergisi (KDV)	1	190	20,0	Katma Değer	0
Toplam	28	491			55,4

3.7 Dış Ticaret İşlemleri Endeksi

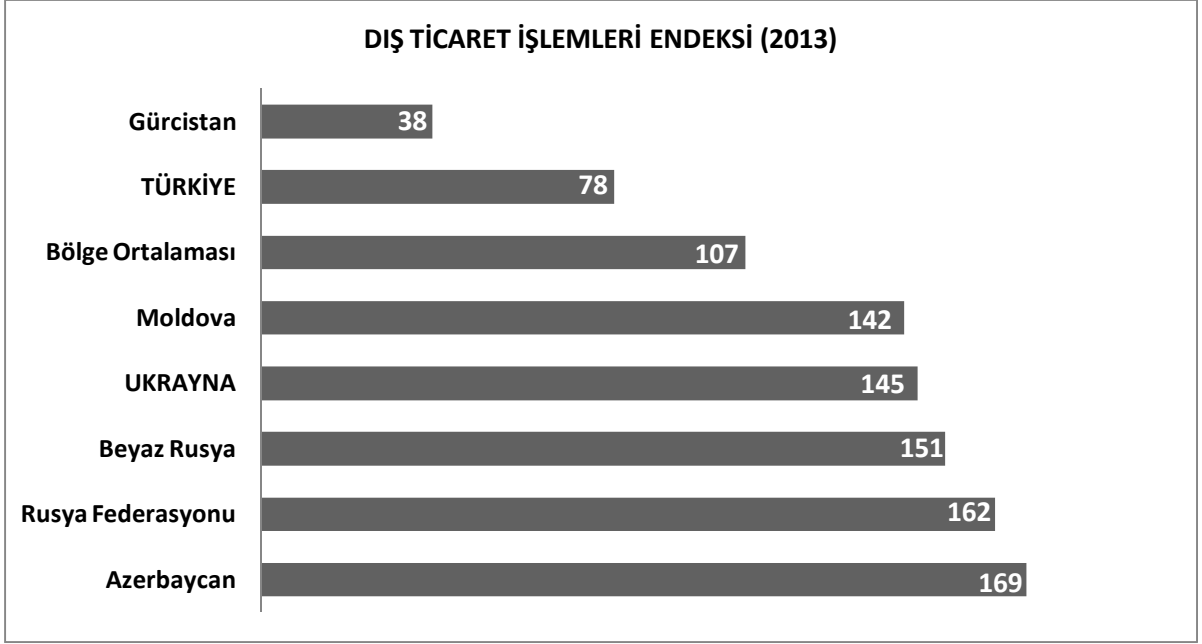
“Dış Ticaret İşlemleri” endeksi ile, standart bir malın deniz taşımacılığı ile ihracat ve ithalat işlemleri için gerekli belgeler, süre ve maliyeti incelenmiştir. Dış ticaret alanında faaliyet gösteren ve satışlarının yüzde 10’undan fazlasını yurtdışına gerçekleştiren ve serbest veya imtiyazlı bölge imkanlarından yararlanmayan yerli bir firmanın ihracat ve ithalat yaparken karşılaştığı işlemler örnek olarak alınmıştır. İhracat ve ithalatı gerçekleştirilen ürünün özel koruma ve çevre düzenlemesine tabi olmadığı varsayılmıştır.

İhraç edilen ürün için, üretim fabrikasından çıkışından başlayarak ihraç edileceği limandan sevkiyat işleminin tamamlanmasına kadar gerekli tüm işlem ve süreler göz önüne alınmıştır. İthalatı gerçekleştirilen ürün için ise, ülkeye giriş limanından alıcının deposuna teslimine kadar yapılan tüm işlem, harcanan süre ve maliyet dikkate alınmıştır.

Ukrayna dış ticaret işlemleri bakımından, 185 ülke arasında 145. sırada, seçilen yedi ülke arasında dördüncü sırada bulunmaktadır. İhracat işlemleri incelendiğinde, Ukrayna’nın ihracat belge sayısı ve imza sayısı bakımından dünya ortalamasının oldukça üzerinde formaliteye sahip olduğu görülmektedir. bulunmaktadır. Ukrayna, ihracatta olduğu gibi, ithalat işlemlerinde, özellikle imza sayısı itibarıyla son sıralarda yer almaktadır.

DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ ENDEKSİ (2013)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
Dış Ticaret İşlemleri (Sıralamadaki Yeri)	145	78	162	169	38	Singapur (1)
İhracat Belge Sayısı (Adet)	6	7	8	8	4	Fransa (2)
İhracat İşlem Süresi (Gün)	30	13	21	38	9	Singapur (5)
İhracat Maliyeti (Konteyner/ Dolar)	1.865	990	2.820	3.430	1.355	Malezya (435)
İthalat Belge Sayısı (Adet)	8	7	11	10	4	Fransa (2)
İthalat İşlem Süresi (Gün)	33	14	36	38	10	Singapur (4)
İthalat Maliyeti (Konteyner/ Dolar)	2.155	1.235	2.920	3.490	1.595	Malezya (420)

“Dış Ticaret” endeksinde Ukrayna 2012 yılında 144. sırada yer alırken 2013 yılında bir basamak gerileyerek, 145. sıraya inmiştir. Ukrayna’da ihracat yapmak için altı belgenin temin edilmesi gerekirken, ihracat işlemleri yaklaşık 30 gün sürmektedir. Ukrayna’da konteyner başına ihracat maliyeti yaklaşık 1.865 ABD Dolarıdır. İthalat işlemi için de sekiz belge gerekmekte ve ithalat işleminin gerçekleştirilmesine 33 gün harcanmaktadır. İthalatın konteyner başına maliyeti ise 2.155 ABD Doları civarındadır.

UKRAYNA DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNİN YILLARA GÖRE GELİŞİMİ						
Gösterge	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dış Ticaret İşlemleri Bakımından (Sıralamadaki Yeri)	-	-	-	-	144	145
İhracat Belge Sayısı (Adet)	6	6	6	6	6	6
İhracat İşlem Süresi (Gün)	30	30	30	30	30	30
İhracat Maliyeti (Konteyner/ Dolar)	1.375	1.560	1.560	1.560	1.865	1.865
İthalat Belge Sayısı (Adet)	8	8	8	8	8	8
İthalat İşlem Süresi (Gün)	36	33	33	33	33	33
İthalat Maliyeti (Konteyner/ Dolar)	1.395	1.580	1.580	1.580	2.155	2.155

İHRACAT İŞLEMLERİ				
İhracat İşlemleri	Ukrayna		Türkiye	
	Süre (Gün)	Maliyet (Dolar)	Süre (Gün)	Maliyet (Dolar)
Evrak Hazırlama	22	235	6	220
Gümrükleme ve Kontrol	2	250	2	200
Liman ve Depo Yükleme Boşaltma	3	430	3	270
Ülke İçi Nakliye & Yükleme ve Boşaltma	3	950	2	300
Toplam	30	1.865	13	990

İTHALAT İŞLEMLERİ				
İthalat İşlemleri	Ukrayna		Türkiye	
	Süre (Gün)	Maliyet (Dolar)	Süre (Gün)	Maliyet (Dolar)
Evrak Hazırlama	20	255	8	280
Gümrükleme ve Kontrol	7	300	2	200
Liman ve Depo Yükleme Boşaltma	3	600	3	355
Ülke İçi Nakliye & Yükleme ve Boşaltma	3	1.000	1	400
Toplam	33	2.155	14	1.235

DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ				
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Doğu Avrupa ve Orta Asya Ortalaması	OECD Ortalaması
İhracat Belge Sayısı (Adet)	6	7	7	4
İhracat İşlem Süresi (Gün)	30	13	26	10
İhracat Maliyeti (Konteyner/ Dolar)	1.865	990	2.134	1.028
İthalat Belge Sayısı (Adet)	8	7	8	5
İthalat İşlem Süresi (Gün)	33	14	29	10
İthalat Maliyeti (Konteyner/ Dolar)	2.155	1.235	2.349	1.080

3.7.1 Ukrayna'da Dış Ticaret İşlemleri İçin gerekli Evraklar

DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ İÇİN GEREKLİ EVRAKLAR			
Ukrayna		Türkiye	
Ukrayna'dan İhracat	Ukrayna'ya İthalat	Türkiye'den İhracat	Türkiye'ye İthalat
Konşimento	Konşimento	Konşimento	Konşimento
Menşe Şahadetnamesi	Teslim Belgesi	Menşe Şahadetnamesi	Teslim Belgesi
Ticari Fatura	Menşe	Ticari Fatura	Menşe Şahadetnamesi

	Şahadetnamesi		
İhracat Gümrük Beyannamesi	Ticari Fatura	İhracat Gümrük Beyannamesi	Ticari Fatura
Çeki Listesi	İthalat Gümrük Beyannamesi	Çeki Listesi	İthalat Gümrük Beyannamesi
Teknik Sertifika	Gümrük Transit Belgesi	Teknik Sertifika	Teknik Sertifika
	Çeki Listesi	Taşıma Makbuzu	Taşıma Makbuzu
	Teknik Sertifika		

3.7.2 Ukrayna Gümrük Kanunu'nda Öne Çıkan Bazı Hususlar

(01 Haziran 2012 Tarihinde Yürürlüğe Giren Ukrayna Gümrük Kanunu'ndan Derlenmiştir)

→ Gümrük düzenlemeleri ile ilgili bağlayıcı talimat, kararname, genelge vb. hazırlanması ve yayımlanması yetkisi Devlet Gümrük İdaresi'nden alınarak, Maliye Bakanlığı'na devredilmiştir.

→ **(Bavul/Kargo Ticareti)**

Gerçek kişilerin gümrük rejimine tabi olmadan bedelsiz olarak, (bandrol vergisine tabi alkol ve tütün mamulleri vb. hariç) Ukrayna'ya getirebilecekleri **eşya değeri, günde bir defadan fazla olmamak ve ağırlığı 50 kilogramı aşmamak şartıyla**, mevcut 200 Euro'dan;

- Havalimanlarında 1.000 (bin) Euro'ya,
- Kara ve deniz sınırlarında 500 (beşyüz) Euro'ya,
- Uluslararası posta kolileri ile ülke dışından gönderilecek eşyalar için 300 Euro'ya yükseltilmiştir.
- Gümrük değeri 1.000 (bin) Euro ile 10.000 (onbin) Euro arasında olan eşyalar için; gümrük organlarına yazılı beyanda bulunma zorunluluğu getirilmiş olup, getirilen eşyadan gümrük değerinin yüzde 10'u oranında vergi ve Katma Değer Vergisi (yüzde 20) tahsil edilecektir. *(Ukrayna'ya girişte alınan vergi; eşyanın gümrük değerinin yüzde 10'u + toplam üzerinden yüzde 20 oranında KDV şeklinde hesaplanmaktadır.)*
- Ukrayna'ya yolcu beraberinde veya yolcu beraberinde olmadan getirilen eşya değerinin 10.000 (onbin) Euro'yu aşması halinde, söz konusu eşya normal ithalat rejimine tabi olacaktır.

→ Yabancı ülke vatandaşları tarafından kişisel kullanım amacıyla geçici olarak Ukrayna'ya getirilen kara taşıt araçlarının Ukrayna topraklarında tek defada çıkış yapmadan kalış süresi 183 günden bir yıla uzatılmıştır.

→ Ukrayna'ya getirilen mal veya malların gümrük işlemleri her hangi bir gümrük noktasında yapılabilecek. İlgili gümrük noktasına gümrük beyannamesinin verilmesini müteakiben, gümrük yetkililerine gümrük muayene işlemini dört saat içerisinde tamamlama zorunluluğu getirilmiştir.

→ Gümrük işlemleri sırasında zamandan kazanmak üzere, dileyen ithalatçı elektronik ortamda gümrük beyannamesi verebilecek. Elektronik ortamda gümrük beyannamesi verilmesi uygulamasından faydalanabilmek için ithalatçı firmanın gümrük elektronik sistemine kayıt olmak üzere, önceden gümrük makamlarına müracaat etmesi gerekli bulunuyor. *(Sürekli olarak aynı tür malların Ukrayna'ya ithalatını gerçekleştiren firmalara oldukça avantaj sağlamaktadır.)*

→ Ön gümrük beyannamesi vermek veya elektronik ortamda ithalat gümrük beyanında bulunmak için, belirtilen formata uygun olarak düzenlenmiş dilekçede, aşağıda belirtilen hususların yer alması gerekmektedir;

- Ukrayna'ya getirilmesi planlanan mal veya malların tanımı, hacmi ve gümrük değerine dair bilgiler,

- Ukrayna'ya getirilmesi planlanan mal veya malların hangi yolla getirileceğine ilişkin bilgi (karayolu, denizyolu, havayolu)

- Ukrayna'ya getirilmesi planlanan mal veya malların gümrük işlemlerinin hangi gümrük noktasında yapılacağına belirtilmesi,

- Ukrayna'ya getirilmesine yasak olan ve/veya sınırlamaya tabi mal getirilmeyeceğinin teyiti.

→ Gümrüklerde yasal gerekçe olmadan, gümrük işlemlerinin geciktirilmesinden ilgili gümrük görevlileri doğrudan sorumlu tutulacaktır.

→ Gümrük beyanında bulunan kişi veya kuruluş sehven yaptığı hatalardan sorumlu tutulmayacak.

→ Gümrük broker şirketlerinin faaliyet gösterebilmesi için Gümrük İdaresi'nden izin alma şartı ile 300 bin Euro tutarında mali sigorta garantisi verilmesi zorunluluğu kaldırılmıştır.

Ukrayna gümrüklerinden karayolu araçları ile geçişler sırasında, yapılan gümrük kontrollerinden mal gizlenmesi veya buna yönelik hareketlerin ortaya çıkarılması ilgili hükümler;

→ *Ukrayna'ya mal getiren taşıt araçlarına sadece aşağıdaki durumlarda el konulabilir;*

1. Ukrayna'ya ithalatı yasak olan malların taşındığının tespit edilmesi halinde,
2. Ukrayna'ya resmi giriş noktaları haricinde, başka bir yoldan giriş yapılması durumunda,
3. Taşıt aracında kaçak ve yasak nesnelere saklandığı gizli yerin tespit edilmesi durumunda.

Ukrayna gümrüklerinden geçiş sırasında,

- Taşıt aracında hususi olarak hazırlanan gizli yerleri kullanmak suretiyle, taşınan malların gümrük kontrollerinden gizlemek,
- Taşınan bir malı, başka bir mal olarak göstermek ve/veya beyan etmek,
- Taşınan malı gümrükten sokmak üzere, yasadışı, sahte veya yanlış bilgileri içeren evrakları gümrük makamlarına ibraz etmek,

Yukarıda yer alan hususların tespit edilmesi durumunda, aşağıdaki cezalar uygulanmaktadır.

- Taşınan malların değerine eşit (yüzde 100) para cezası, mallara el konulması ve mal taşımada kullanılmayan taşıt aracının müsadere edilmek üzere mahkemeye sevk,

Bir yıl içinde aynı ihlallerin tekrarı halinde, taşınan malların değerinin iki katı oranında (yüzde 200) para cezası, mallara el konulması ve mal taşımada kullanılmayan taşıt aracının müsadere edilmesi.

Gümrük ihlallerinden gümrük makamları karşısında şoför (taşıyıcı firma) birinci derecede sorumlu tutulacaktır.

→ Gümrük işlemlerinde “*uzlaşma*” adı verilen yeni terim uygulamasına başlanılacaktır. Buna göre; Ukrayna gümrük kurallarının ihlali halinde (getirilen mal veya malların ithalat gümrük vergileri fiilen ödenmiş veya ödeme garantisi bulunuyorsa, mal veya mallar müsadere işlemine tabi tutulmadıysa ve mahkemede delil olarak kullanılmayacaksa) mahkeme işlemleri devam ederken mal veya malların taşındığı taşıt aracının Ukrayna’dan çıkışı mümkün hale gelebilecek.

→ Mal kaçakçılığı ağır suç kategorisinden çıkarılarak, idari (kabahat) suçlar kategorisine sokulmuştur. (hapis cezası yerine para cezası ve el koyma cezası uygulanacaktır.)

→ Ukrayna’ya getirilen parti mal içerisinde 10’den fazla farklı ürün bulunuyorsa, ithalatçı firma isterse, parti mal içinde bulunan bütün ürünlerden en yüksek ithalat vergisini tabi olan ürünün ithalat vergisi oranında olmak üzere, parti mal içerisinde bulunan tüm ürünler için tek gümrük beyanında bulunabilecek. (Örnek, çeşitli otomobil yedek parçaları aynı GTİP kodu altında beyan edilebilecek)

→ Ukrayna Gümrük Kanunu’nun ihlali sonucu verilecek para ve maddi cezaların infaz süreleri Ukrayna İdari Suçlar Kanunu hükümlerine uygun olarak düzenlenecektir.

Gümrük Kontrolü (335. Madde)

Ukrayna Gümrük Sınırlarından Giren Malların Gümrük Beyannamelerinin Düzenlenmesine İlişkin Hususlar.

Ukrayna’ya getirilen ürünlerin Ukrayna gümrüklerinden girişleri sırasında beyanda bulunan tarafından gümrük makamlarına ibraz edilmesi gereken evraklar:

(Karayolu İle yapılan Taşımalarda)

Taşıt Aracına Ait Ruhsatname,
Karayolu Taşıma Belgesi (CMR),
İthalat Gümrük Beyannamesi,
Mallara Ait Menşe Şahadetnamesi (gerekliyse),
Ticari Fatura,
Çeki Listesi, (Taşınan yük ile ilgili olarak; mal kalemleri, brüt ağırlığı (kg) , hacimleri (m3)
Mallara Ait Teknik Sertifika (gerekliyse),
Taşımacılık şirketi ile ihracatçı ve ithalatçı firmaların ticari unvan ve hukuki adreslerini gösteren belgeler,
Posta kolileri ile gönderilen eşyalar için Dünya Postalar Birliği normlarına uygun uluslararası posta gönderim belgesi.

(Denizyolu İle yapılan Taşımalarda)

Konşimento,
Menşe Şahadetnamesi,
Ticari Fatura,
İthalat Gümrük Beyannamesi,
Çeki Listesi,
Teknik Sertifika,
Teslim Belgesi,
Gümrük Transit Belgesi,

(Denizyolu İle yapılan Taşımalarda Taşımacı İle İlgili Evraklar)

Geminin adı, tescil numarası, bandırası, gemi kaptanının adı ve soyadı ve gemi acentasının bilgilerini içeren genel nitelikteki beyanname.

Geminin çıkış ve varış limanlarının isimleri, taşınan malların yükleme- boşalma planı, boşaltılmada ilk sırada yer alan yüklerin gönderici limanı, gemide kalan malların boşaltılacağı liman, taşıma anlaşması ve konusunu teyit eden konşimento vb. evraklar, gemideki yük yeri sayısı, yükün ambalajlanma bilgilerini içeren yük beyannamesi.

Gemi üzerinde bulunan teknik araç ve gereçlerin isimleri ve sayısı da dahil olmak üzere, gemi kumanya ve yakıt beyannamesi.

Gemi mürettebatına ait şahsi eşyalara ilişkin beyanname.

Gemi mürettebatına ait döviz beyanı, psikotrop, uyuşturucu ve zehirli maddeler içeren ilaçlar dahil olmak üzere, gemi üzerinde Ukrayna'ya getirilmesi yasak olan veya getirilmesi sınırlanan ürün olup olmadığına dair beyanname.

Gemi mürettebatının sayısı, adı ve soyadı, uyruğu, görevi, doğum tarihi ve yeri, kimlik belgesinin türü ve numarasını içeren mürettebat listesi.

Geminin gelişi ve gidişi sırasında, gemide bulunan yolcuların sayısı, kimlik bilgileri, yolcunun gemiye biniş ve iniş limanlarını gösterir liste.

Taşıman yükle ilgili olarak; toplam yük sayısı, yük yeri sayısı, mal tanımı, ambalajlanma türü gibi verileri kapsayan yük taşıma belgesi.

Posta kolileri ile gönderilen eşyalar için Dünya Postalar Birliği normlarına uygun uluslararası posta gönderim belgesi.

Gemi üzerinde tehlike arz eden madde, silah ve mühimmat olup olmadığına dair beyanname.

Havayolu İle Yapılan Taşımalarda (Taşımacı İle İlgili Evraklar)

Sivil havacılık alanında uluslararası anlaşmalarda öngörülen şartlara uygun olarak düzenlenen taşıma şirketi standart belgesi (genel beyanname).

Uçak tabiiyeti, tescil numarası, sefer sayısı, uçuş rota ve güzergahını gösterir beyanname.

Uçaktaki yolcu sayısı, soyadı ve adının baş harfleri, biniş ve iniş noktalarını gösterir yolcu ve yolculara ait bagaj bilgileri listesi.

Uçağı işletmecisi şirketin ticari unvanı ve uçak mürettebat sayısına dair bilgilerin yer aldığı beyanname.

Taşıman yüke ilişkin belgeler (yük bilgileri, yük konşimentoları).

Taşıma belgeleri.

Taşıman mallara ait ticari belgeler (bunların nakliyecide mevcut olması halinde).

Posta kolileri ile gönderilen eşyalar için Dünya Postalar Birliği normlarına uygun uluslararası posta gönderim belgesi.

Yük tanımları, yük konşimento numaraları, her konşimento başına yer sayısı, yük yükleme ve boşaltma noktalarını gösterir beyanname.

Uçak mürettebatına ait döviz beyanı, psikotrop, uyuşturucu ve zehirli maddeler içeren ilaçlar dahil olmak üzere, gemi üzerinde Ukrayna'ya getirilmesi yasak olan veya getirilmesi sınırlanan ürün olup olmadığına dair beyanname.

Uçak üzerinde tehlike arz eden madde, silah ve mühimmat olup olmadığına dair beyanname.

Demiryolu İle Yapılan Taşımlarda (Taşımacı İle İlgili Evraklar)

Taşıma belgeleri,

Demiryolu transmisyon belgesi,

Taşıman mallara ait ticari belgeler (nakliyecide mevcut olması halinde),

Posta kolileri ile gönderilen eşyalar için Dünya Postalar Birliği normlarına uygun uluslararası posta gönderim belgesi.

3.7.3 Gümrük Değerini Tevsik Etmek İçin İstenilebilecek Evrak ve Belgeler

GÜMRÜK DEĞERİNİN TEVSİKİNE İLİŞKİN HUSUSLAR

Gümrük kanununda Ukrayna'ya ithalatı gerçekleştirilen malların gümrük değerlerinin tespitine özel önem verildiği görülmektedir. Gümrük değerini tespit etmek üzere, ithalatçı firmadan talep edilecek belgelerin listesi aşağıya çıkarılmıştır. Gümrük yetkilileri, malların gümrük değerinin tevsiki amacıyla ithalatçı firma tarafından ibraz belgeleri inceleyerek, nihai kararını en kısa zamanda vermekle mükellef kılınmıştır.

Gümrük değerini tevsik eden belgeler gümrük beyanı sırasında ibraz edilmeyecek, gümrük yetkililerinin ayrıca talep etmesi halinde gümrüğe verilecektir.

Gümrük Değerini Tevsik Etmek üzere Gümrüğe İbraz Edilmesi Gereken Belgeler

(Madde 53)

Gümrük Kanunu ile öngörülen durumlarda, gümrük beyannamesinin yanı sıra gümrük değerini tevsik etmek ve gümrük değerini doğrulamak üzere aşağıdaki belgeler gümrük makamları tarafından talep edilebilecektir.

Gümrük değeri beyannamesi, (gümrük kanunu 52. maddesi 5.ve 6. bölümlerinde belirtilen durumlarda) ürünün gümrük fiyatını hesaplamaya yönelik gümrük değerlerini tevsik eden belgelerdir.

(Not: Beyanı yapılan ürün değerinin 5.000 Euro'dan az olması halinde, gümrük değer beyannamesinin ibraz edilme zorunluluğu bulunmamaktadır.)

- İhracat bağlantısının yapıldığına dair alım satım anlaşması ve ekleri,
- Fatura (invoice),
- Ürüne ilişkin yapılan banka ödemelerinin dekontu (fatura ödemesi yapıldı ise),
- Ürünün fiyatını tevsik eden diğer ödeme ve/veya muhasebe belgeleri, getirilen malın ne olduğunu gösterir belge,
- Taşıma giderlerinin ürün fiyatına dahil edilmediği durumda, taşıma (nakliye) belgeleri ve taşıma giderlerine ilişkin belgeler,
- İthal edilen mal veya mallar için lisans gerekiyorsa bir adet lisans örneği,
- Ürün sigortalı ise, sigorta yapıldığını ve sigorta ücretinin ödendiğini gösterir belgeler.

Beyanda bulunan tarafından gümrük organlarına, ürünün gümrük değerini tevsik edebilecek kapsamlı bilgi ve belge verilemediği, ibraz edilen belgelerde çelişkili bilgilerin bulunması veya sahte belge düzenlendiğinin tespit edilmesi halinde, gümrük makamları beyanda bulunandan 10 gün içerisinde gümrük makamlarına aşağıda sıralanan ilave belgeleri ibraz etmesini talep eder:

- Gümrük değeri araştırılan ürüne ilişkin olarak, varsa üçüncü kişiler ile imzalanan anlaşma veya sözleşme örnekleri,

- Ürüne ilişkin olarak satıcı tarafından üçüncü kişilere yapılan ödeme ve faturaları,
- Anlaşma şartlarının gerçekleştirilmesine bağlı olarak komisyon ve aracılık hizmetleri için yapılan ödemelerin faturaları,
- Muhasebe belgelerinin kayıt örnekleri,
- Ürüne ait lisans veya telif anlaşması,
- Mal üreticisinin katalog, spesifikasyon ve fiyat-listesi,
- İhracatçı ülkeye ait ihracat gümrük beyannamesinin kopyası,
- Malın kalite ve fiyat karakteristikleri hakkında meslek kuruluşları ve/veya mal hammaddenin fiyatına dair ilgili borsa kuruluşları tarafından düzenlenmiş bilgi yazısı.

Satıcı ve Alıcı Arasında Organik Bağ Olması Halinde;

- Aynı ve/veya benzer malların millileştirilmesine ilişkin alıcının muhasebe ve banka belgelerinin kopyaları,
- Gümrük değeri beyan edilen malın ve/veya muadilinin ihracatçı ülkedeki değerini gösteren belge,
- Ürünün değerini ortaya koyan fiyat hesaplamaları.

Not: Beyanda bulunandan, yukarıda sıralanan maddelerde yer alan belgelerden başka belge talep edilemez. Beyan eden, gümrük beyannamesinde belirtilen malın gümrük değerini tevsik etmek üzere kendi isteği ile başka belgeler de ibraz edebilir.

Dış ticaret işlemleri sırasında alınan vergiler; ithalat esnasında gümrük değeri üzerinden alınan ithalat gümrük vergisi, özel tüketim vergisi (özel tüketim vergisine tabi olan ürünler: çikolata, otomobil ile ithal edilen otomobil lastiği, petrol ürünleri, video ve kameralar, müzik setleri, kahve, alkollü içecekler, televizyon, av tüfekleri, mücevherat, kürk ve deri giyim eşyası), ürünlerin gümrük değeri üzerinden alınan KDV.

Ukrayna'ya girişte alınan vergi şu şekilde hesaplanmaktadır; ürünün gümrüklenmiş değeri: ürün değeri+gümrük vergisi+ özel tüketim vergisi (özel tüketim vergisine tabi ise)+ toplam üzerinden yüzde 20 oranında KDV alınmaktadır.

Elektronik Ortamda Ön Gümrük Beyanı

Ukrayna'ya getirilen ithal ürünlerin gümrük işlemleri sırasında zamandan tasarruf etmek amacıyla gümrük ön müracaatı yapabilme imkanı bulunmaktadır. Ukrayna yasalarına göre kurulmuş ve fiili olarak faaliyette bulunan ithalatçı firma elektronik ortamda gümrük ön beyannamesi verme imkanına sahip bulunmaktadır. Bunun için, ithalatçı firmanın gümrük elektronik sistemine kayıt olmak üzere, önceden gümrük makamlarına müracaat etmesi gerekmektedir. Ön gümrük beyannamesi vermek veya elektronik ortamda ithalat gümrük beyanında bulunmak üzere belirlenen formata uygun olarak düzenlenmiş dilekçede, aşağıdaki hususların yer alması gerekmektedir;

- Ukrayna'ya getirilmesi planlanan mal veya malların tanımı, hacmi ve gümrük değerine dair bilgiler,
- Ukrayna'ya getirilmesi planlanan mal veya malların hangi yolla getirileceğine ilişkin bilgi (karayolu, denizyolu, havayolu)
- Ukrayna'ya getirilmesi planlanan mal veya malların gümrük işlemlerinin hangi gümrük noktasında yapılacağına belirtilmesi,
- Ukrayna'ya getirilmesine yasak olan ve/veya sınırlamaya tabi mal getirilmeyeceğinin teyidi.

3.7.4 Referans Fiyat Uygulaması

Ukrayna'ya getirilen malların Ukrayna'ya ithalat işlemlerinin gerçekleştirilmesi sırasında birçok mal grubunda gümrük değerlerinin beyanı bakımından referans fiyat uygulaması yapılmaktadır. Ukrayna Devlet Gümrük Servisi tarafından fiyat açısından riskli olduğu değerlendirilen bazı mallarda belirlenen asgari kıymetlerin altında kalan beyanlar kabul edilememekte, malın girişine ancak asgari değeri üzerinden ithalat vergisi alınarak izin verilmektedir.

Yeni bir uygulama olarak, malların Ukrayna'ya ithalat gümrük işlemlerinin yapılması sırasında kullanılan "Gümrük Referans Fiyat Veri Tabanı" 07/02/2012 tarihinden itibaren, Ukrayna Gümrük Servisinin resmi web sayfasında (<http://www.customs.gov.ua>) bilgilendirme amaçlı olarak yayımlanmaya başlamıştır.

(http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/publish/article?art_id=3155234&cat_id=3154855)

Gümrük Referans Fiyat Veri Tabanı'nda ortalama gümrük referans fiyatları; aylık veriler halinde Dünya Gümrük Örgütü'ne üye tüm ülkelerce kullanılan Armonize Sistem (Harmonized System-HS) Nomanklatürü koduna uygun olarak Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu'nun (GTİP) ilk 6 rakamı verilerek düzenlenmiştir.

Gümrük Referans Fiyat Veri Tabanı'nda belirtilen fiyatların bağlayıcı olmadığı, sadece bilgilendirme amacıyla yayımlandığı özellikle belirtilmektedir.

3.7.5 Ukrayna Sınırlarından Nakit Döviz Geçirilmesine" Dair Kararname

27.05.2008 tarih 148 sayılı "Ukrayna Sınırlarından Nakit Döviz Geçirilmesine" dair Ukrayna Merkez Bankası Yönetim Kurulu Kararı

(Ukrayna Adalet Bakanlığı 11 Haziran 2008 tarih ve 560/15211 sayı ile kayıt edilmiştir ve 31.08.2012 tarihinde tadil edilmiştir.)

- Ukrayna vatandaşı olmayan gerçek kişiler; gümrük organlarına her hangi bir beyanda bulunmadan 10 bin Euro ve bunun muadili karşılığı dövizini Ukrayna'ya nakit olarak beraberlerinde getirebilir ve Ukrayna'dan götürebilirler.
- Ukrayna vatandaşı olmayan gerçek kişiler; ülkeye girişte ilgili gümrük organlarına getirilen tutarın tamamını yazılı beyan etmek şartıyla 10 bin Euro ve bunun muadili dövizini beraberinde nakit olarak getirebilirler.

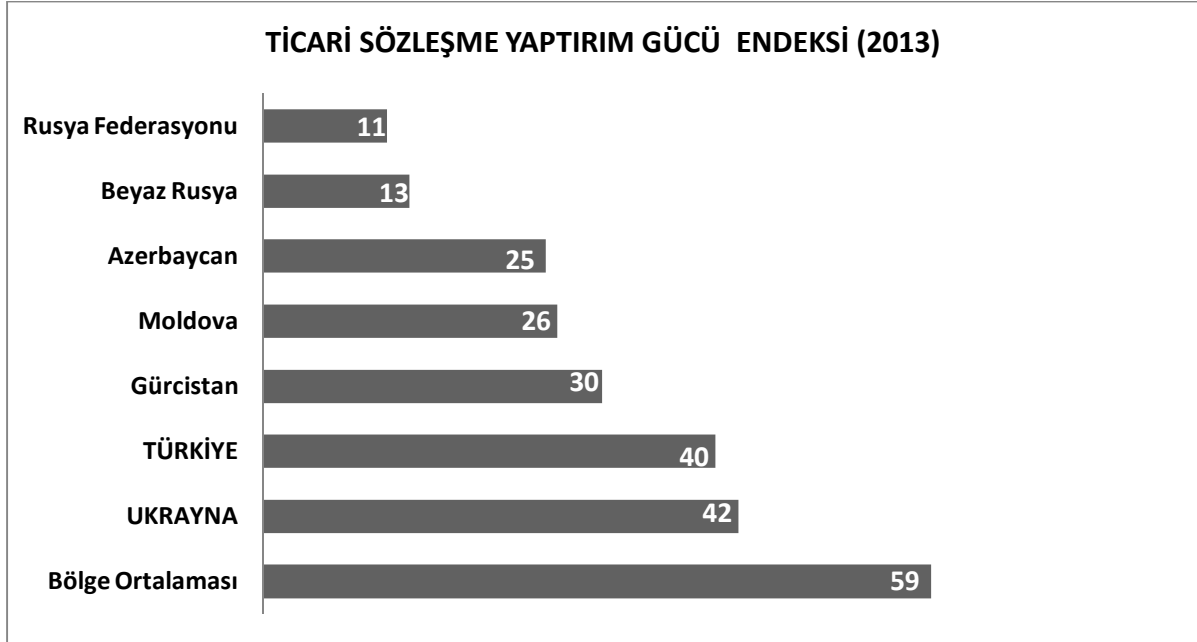
- Ukrayna vatandaşı olmayan gerçek kişiler; Ukrayna'ya girişlerinde yazılı olarak beyan ettikleri döviz miktarını aşmamak şartıyla, yazılı olarak beyanda bulunarak, 10 bin Euro ve bunun muadili dövizini Ukrayna dışına beraberlerinde nakit olarak çıkarabilirler.

Not: Beraberinde 10 bin Euro bunun muadili miktardan fazla döviz bulunan gerçek kişiler Ukrayna'ya girişlerinde Kırmızı Koridor'dan geçmek ve beraberinde getirdikleri dövizini yazılı olarak beyan etmek zorundadır. Gümrük Beyan Formu ülkeye giriş kapılarında dağılmaktadır. Gümrük beyan formunun eksiksiz olarak doldurulduktan sonra görevli memurlara onaylatılması gerekmektedir.

3.8 Ticari Sözleşmelerin Yaptırım Gücü Endeksi

“Ticari Sözleşmelerin Yaptırım Gücü” endeksi ile, vadesinde ödenmemiş bir borcun tahsili konusunda yerel mahkemelerde hukuki ve idari işlemler ile bunların süresi ve maliyeti incelenmektedir. İncelemede taraflar arasında imzalanan ve maddi değeri kişi başına gelirin yüzde 200’ü olan ve ödenmeyen bir borcun tahsilatı için yapılan idari masraflar, mahkeme masrafları, avukatlık ücreti ve diğer masrafları içermektedir.

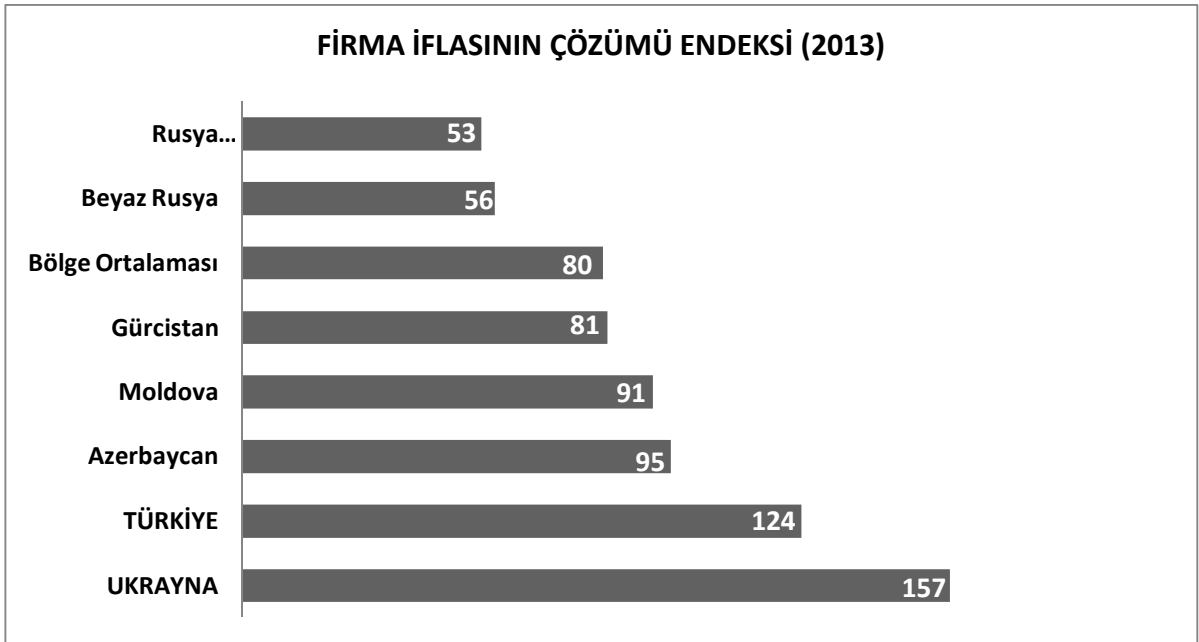
Ukrayna, ticari sözleşme yaptırım gücü endeksi bakımından diğer göstergelere oranla oldukça iyi bir performans göstererek, 185 ülke arasında 42. sırada, seçilen yedi ülke arasında ise beşinci sırada yer almaktadır. Ukrayna, ticari alacakların tahsili konusunda süre, işlem sayısı ve maliyet açısından bölge ülkelerinin ortalamasından daha iyi konumda bulunmaktadır.

TİCARİ SÖZLEŞME YAPTIRIM GÜCÜ ENDEKSİ (2013)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
Ticari Sözleşme Yaptırım Gücü (Sıralamadaki Yeri)	42	40	11	25	30	Lüksemburg (1)
Süre (Gün)	343	420	270	237	285	Singapur (150)
Maliyet (Alacağın Yüzdesi)	41,5	24,9	13.4	18.5	29,9	Bhutan (0,1)
İşlemler (Adet)	30	36	36	39	33	İrlanda (21)

3.9 Firma İflasının Çözümü Endeksi

“Firma İflasının Çözümü” endeksi ile, ticari alanda faaliyette bulunan ve birden fazla alacaklısı bulunan yerli özel bir firmanın nakit sıkıntısı nedeniyle iflas etmesi halinde, iflas işleminin hukuken tamamlanması için gereken süre, maliyet ve alacaklıların alacaklarını tahsil etme oranları incelenmiştir. İflas maliyetine; mahkeme masrafları, avukatlık ücreti, bilirkişilere yapılan ödemeleri içermektedir. Ukrayna'nın , firma iflasının çözümü göstergeleri bakımından, 185 ülke arasında 157. sırada, seçilen yedi ülke arasında ise son sırada yer alarak olumsuz bir performans sergilediği görülmektedir.

Ukrayna’da iflas işlemi süresi 2,9 yılda tamamlanmakta, varlık değerinin yüzdesi olarak iflas işleminin maliyeti incelendiğinde yüzde 42’ye tekabül ettiği görülmektedir.

FİRMA İFLAS GÖSTERGELERİ ENDEKSİ (2013)						
Gösterge	Ukrayna	Türkiye	Rusya	Azerbaycan	Gürcistan	En İyi Ülke
Firma İflas (Sıralamadaki Yeri)	157	124	53	95	81	Japonya (1)
Süre (Yıl)	2,9	3,3	2,0	2,7	2,0	İrlanda (0,4)
Maliyet (Varlık Değerinin Yüzdesi)	42	15	9	8	4	Singapur (1)
Tahsilat oranı (1 Dolar Karşılığı Cent)	8,7	23,6	43,4	30,6	35,7	Japonya (92,8)

4. YARARLANILAN KAYNAKLAR

Ukrayna Ekonomik Gelişim ve Ticaret Bakanlığı (www.me.gov.ua)

Ukrayna Devlet İstatistik Komitesi (www.ukrstat.gov.ua)

Ukrayna Gümrük Servisi (www.customs.gov.ua)

Dünya Bankası ve International Finance Corporation (IFC) “Doing Business 2013” Ülke Raporları (www.doingbusiness.org)

The Heritage Foundation (www.heritage.org)

The Intelligent Unit, Ukraine Country Report 2012

T.C. Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

*T.C. Odesa Başkonsolosluğu
Ticaret Ataşeliği © 2013
E-Posta: odesa@ekonomi.gov.tr*